

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

12^E JAARGANG

WOENSDAG 4 MEI 1927

No. 592

INHOUD.

	Blz.
DE INVALIDITEITSWET door A. F. Bronsing	406
Aan den vooravond der Economische Conferentie door Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart	410
Het Rapport der Socialisatiecommissie door Mr. Dr. A. A. van Rijn	412
Werkloozensteun door C. Vermey	413
Het Middenstandsbankwezen door S. W. Prins	414
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De herziening van het Fransche douanetarief door Prof. B. Nogaro	415
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	417
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	418—424
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: Mr. Q. J. Terpstra.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES.

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbicus; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra, Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: S. Posthuma.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 6729.

3 MEI 1927.

In verband met de maandswisseling bleef de vraag naar geld zeer groot. Particulier disconto was dan ook bijna niet dan tot het officieele tarief onder te brengen; terwijl voor callgeld grif 4 pCt. werd betaald. De prolongatie-rente schommelde tusschen 4 en 4½ pCt.

* * *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank teekent zich duidelijk de invloed van de maandswisseling af. De post binnenlandsche wissels blijkt met f 26,9 miljoen te zijn toegenomen; de beleeningen geven een vermeerdering van f 41,7 miljoen te zien. Het renteloos voorschot aan het Rijk deelde ditmaal niet in de stijging; als gevolg van de heffingen van nieuw

schatkistpapier, waarop 2 Mei jl. de storting plaats had, blijkt het per saldo zelfs niet onbelangrijk te zijn teruggegaan. Het noteert thans f 4,8 miljoen tegen f 12,5 miljoen op den vorigen weekstaat.

De voorraad gouden munt verminderde met een goede f 100.000. Het zilver liep met f 200.000 terug. De post papier op het buitenland stelde zich f 100.000 hooger, terwijl de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans een stijging van f 10 miljoen te zien geven.

De biljettencirculatie vermeerderde van f 791,1 miljoen tot f 867,8 miljoen. De rekening-courant-saldi vertooneen een teruggang van f 9 miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo daalde met 14,4 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt ruim 49.

* * *

„De wisselmarkt was deze week iets flauwer gestemd. De groote vraag naar geld begon invloed uit te oefenen op de stemming voor Ponden en Dollars, zoodat beide wissels langzaam terugliepen. Slot 12,13½ en 2,49½ aangeboden. Ook Marken flauwer ondanks de veel vastere geldmarkt in Duitschland. 59,24½—59,20½. Lires zeer onzeker. Vaste en flauwe stemmingen wisselden af, 13,35—14,15—13,17½—13,35. Gisteren zeer veel flauwer en 12,80 sterk latend. Madrid gevraagd en langzaam stijgend. Voor de overige wissels geen veranderingen.

LONDEN, 2 MEI 1927.

Ofschoon de laatste dagen van de maand in verleden week vielen, kon de geldmarkt met betrekkelijke gemakkelijheid in haar behoeften voorzien. Toch duidde de bankstaat op een vrij krappe positie van de markt, zoodat het uitblijven van eenige moeilijke dagen veler verbazing opwekte.

Disconto toonde en toont ook nu weder neiging tot verdere inzinking, daar men hoopt op eene spoedige verdere verlaging van de bankrate. Vermoedelijk zal de Bank echter eerst eens goed de uitwerking van de eerste verlaging willen kunnen nagaan voor zij tot verdere verlaging overgaat. Uit hoofde van het bovengenoemde kleine saldo, waarmede de geldmarkt werkt, beheerscht de Bank de situatie en zal de discontomarkt verstandig doen de koersen (3½—11/16) niet verder te verlagen, daar de afstand tot het officieel disconto toch reeds groot is.

In de deviezenmarkt blijven Lires de meeste aandacht trekken bij levendigen handel in die valuta.

DE INVALIDITEITSWET.

Nog zijn de meeningen verdeeld over de vraag of de bedragen, die volgens de bepalingen der Invaliditeitswet bijeengebracht worden, afzonderlijk belegd moeten worden, dan wel in de algemeene Staatskas kunnen worden gestort, waardoor de Staat een rentedragende boekschuld aan het Invaliditeitsfonds zou krijgen. Die vraag kan naar mijn meening alleen goed beantwoord worden, indien men zich daarbij rekenschap geeft van het geheele wezen der Staatsverzekering en van het stelsel, dat in het bijzonder bij onze Invaliditeitswet is gekozen. Ik zou daarom de aandacht willen vragen voor de volgende beschouwingen:

I. Het stelsel der verzekering.

De premien, die volgens de Invaliditeitswet betaald moeten worden, zijn op de wijze als voor levensverzekeringen gebruikelijk, zoodanig berekend, dat — volgens die berekeningen — aangenomen mag worden, dat de premien, die voor elke groep van verzekerden van denzelfden leeftijd, zoolang deze valide zijn, gestort worden, vermeerderd met de rente, juist voldoende zullen zijn om de wegens invaliditeit en ouderdom aan diezelfde groep te betalen uitkeeringen daaruit te voldoen, zoodat, wanneer de langstlevende van zoo'n groep overlijdt, het totaal der premien plus gekweekte rente volkomen opgebruikt is.

Men heeft daardoor in beginsel willen bereiken, dat ieder geslacht voor zichzelf zorgt.

Dit stelsel leidt, zooals bekend, tot de vorming van een groot kapitaal. In de hierna volgende grafiek is getracht dit in beeld te brengen. Eenvoudigheidshalve is deze grafiek alleen gemaakt voor ouderdomspensioenen en zijn hierbij de wisselvallige sterftekansen, toename der bevolking, enz. buiten beschouwing gelaten, maar is aangenomen, dat telken jare een zelfde aantal personen op 15-jarigen leeftijd aanvangen dezelfde premies te betalen en zij allen tot 65 jaar valide blijven om op 80-jarigen leeftijd te sterven. De werkelijkheid is natuurlijk veel ingewikkelder, maar op hetzelfde principe gebouwd.

Verder is, om de grafiek niet te groot te maken, de toestand niet jaar voor jaar, maar telkens na 5 jaar opgeteekend. Vijf jaargangen verzekerden zijn dus als een groep beschouwd, die jaarlijks een totaal-premie p betalen. Na 5 jaar is het totaal dier stortingen geworden, tegen 4 pCt. rente

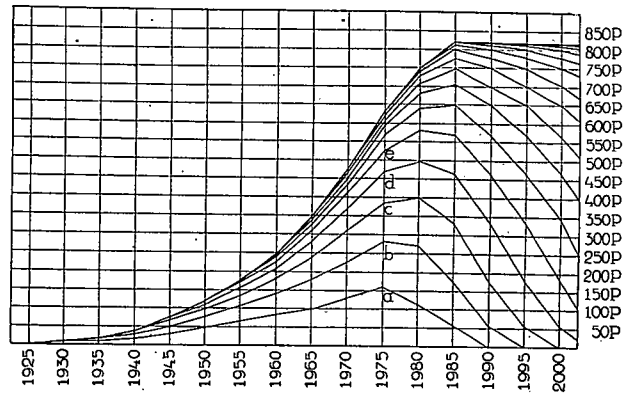
na 10 jaren	5½ p
na 15 "	12½ p
na 20 "	21 p
na 25 "	31 p
na 30 "	43 p
na 35 "	58 p
na 40 "	77 p
na 45 "	99 p
na 50 "	126 p
na 55 "	159 p

Dit laatste bedrag wordt in 15 jaren opgebruikt (jaarlijks wordt circa 14 p uitgekeerd), zoodat

na 55 jaren nog over is	116 p
na 60 "	64 p
na 65 "	is alles op!

In de grafiek is nu in verticale richting bij elk jaartal een afstand afgezet naar evenredigheid van de waarden 5½ p, 12½ p, enz. en zoodoende is de lijn a ontstaan, die dus een beeld geeft van de aangroeiing en intering van het gezamenlijk kapitaal van hen, die in 1925/30 begonnen te storten.

Op de punten, die lijn a verbindt, zijn weer in verticale richting de waarden 5½ p, 12½ p, enz. van de groep verzekerden, waarvoor de premiebetaling in 1930/35 aanvang, afgezet. Daardoor ontstond de lijn b. De ruimte tusschen de lijnen a en b geeft dus de groei en afneming van het kapitaal der groep b aan en de lijn b geeft het verloop van de som der fondsen a en b weer. Aldus doorgaande krijgt men lijnen voor elke volgende 5-jaarlijksche groep.

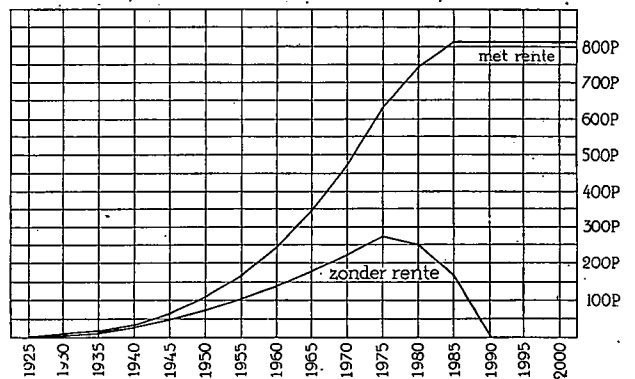
Uit de grafiek blijkt, dat van het jaar 1985 af de intering van oudere fondsen in evenwicht is met de aangroeiing van de jongere fondsen, zoodat de toplijn van dien af evenwijdig loopt met de basis. Dat wil dus zeggen, dat er jaarlijks evenveel bij het totale fonds komt, als er afgaat; en dat, niettegenstaande per 5 jaar 3 x 69 p is 207 p aan uitkeeringen worden betaald en slechts 10 x 5 p is 50 p aan premies binnenkomen! Het verschil wordt goedge maakt door de rente.

Indien de premies geen rente droegen, zou het verloop van het fonds zijn:

groep	n	m	l	k	j	i	h	g	f	e	d	c	b	a	Tot.
	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	-19	-88	-157	-157	11
	15	30	45	60	75	90	105	120	135	150	121	43	102	102	146

Het zou dus al spoedig een deficit vertoonen, hetwelk steeds grooter zou worden, omdat het totaal der jaarlijksche uitkeeringen het totaal der jaarlijksche premien blijft overtreffen.

In de volgende grafiek is nog eens weergegeven de totaal-lijn van grafiek I, dus premies plus rente, en daaronder de lijn der premien alleen, volgens bovenstaande tabel.

Het is hieruit duidelijk, dat zonder rente met een premie p geen 14 maal grootere uitkeering kan worden gedaan. Zonder rente zou de uitkeering slechts 1/15 van 50 p is circa 3½ p kunnen zijn, dus een kwart van de uitkeering eener verzekering met renteberekening.

De rente is dus een zeer groote factor in het instituut van levensverzekeringen. Door de rente zijn de levensverzekering-maatschappijen in staat haar verzekerden t.z.t. uitkeeringen te doen van veel grooter beteekenis dan de premien waren.

II. Staats- en Particuliere Verzekering.

Het in het vorige hoofdstuk geschetste stelsel, dat al sedert jaren, ja eeuwen, door particuliere verzekerings-instellingen is toegepast, is thans ook voor de Invaliditeits- en Ouderdomsverzekering van den Staat aangenomen. De vraag is echter gewettigd, of hetgeen voor particuliere instellingen een afdoend stelsel is gebleken, ook zonder meer voor den Staat het aangevozen stelsel zou zijn. Er zijn namelijk fundamenteele verschillen tusschen de Staatsverzekering en particuliere verzekering. Allereerst in doell

Een particuliere verzekeraar verbindt zich slechts om aan den verzekerde op een vastgesteld tijdstip of na een bepaalde gebeurtenis een zeker aantal guldens uit te betalen. Het is den verzekeraar volmaakt onverschillig of de verzekerde voor die guldens brood wil koopen, kinderen laten studeeren, een leening aflossen of op andere wijze de uitkeering zal gebruiken. Daarom behoeft het dien verzekeraar ook geen zorg te baren of de gulden op het oogenblik van uitkeering aan den verzekerde wel de koopkracht heeft, die noodig is om den verzekerde in staat te stellen uitvoering te geven aan het voornemen, waartoe laatstgenoemde de verzekering had gesloten.

Voor den Staat is de toestand anders. Weliswaar, heeft de Staat volgens de Invaliditeitswet zich slechts verbonden om een zeker aantal guldens uit te keeren, maar den Staat is het er om te doen met die guldens een bepaald doel te bereiken, te weten een bijdrage te leveren voor het levensonderhoud van den verzekerde.

Indien de koopkracht van den gulden onvoldoende mocht blijken om den verzekerde t.z.t. middels de uitkeering het noodige te verschaffen, dan zal de Staat toch moeten bijspringen, hetzij door verhooging der uitkeering (dus wetwijziging), hetzij door armenzorg. Tegelijkertijd is dan echter het groote bedrag, dat door vorige premiebetalingen vergaard is, tot een deel van de oorspronkelijke waarde geslonken, en zou datzelfde bedrag, dat in vorige jaren misschien met grootte opoffering in is opgebracht, later wellicht zonder enig bezwaar uit het jaarlijksch budget kunnen worden afgezonderd. Trouwens, men kan uit de historie van alle muntstelsels afleiden, dat eens de tijd zal komen, dat de gulden geen waarde meer heeft en dat de geheele als fonds verzamelde en in guldens belegde schat voor den Staat verloren zal zijn.

Omgekeerd is het niet aan te nemen, dat indien de koopkracht van den gulden dermate mocht stijgen en de loonen dalen, dat de uitkeeringen aan gepensioneerden volstrekt in wanverhouding zouden staan tot de loonen der jongere arbeiders, de wet ongewijzigd zou blijven. Het verzamelde kapitaal zou dan wel kunnen blijken te groot te zijn voor de besnoeide uitkeeringen. Een dergelijke stijging van de koopkracht van den gulden is nu wel praktisch niet te verwachten, maar volledigheidshalve wordt de mogelijkheid hierbij ook aangestipt.

Wel moet men echter rekening houden met een wijziging van de sterftestatistiek. De ontwikkeling van de medische wetenschap, o.a. de proeven door Voronoff en anderen genomen, maken het waarschijnlijk, dat in de toekomst de mensch veel langer valide zal blijven en het tijdstip van pensionneering dus naar een ouderen leeftijd verschoven kan worden. Al mocht dan de duur van de invaliditeit en de tijd van den ouderdom dezelfde blijven, dan zou toch bij gelijkblijvende premiën en uitkeeringen het kapitaal van het fonds te groot zijn.

Voor de vrijwillige ouderdomsverzekering gelden deze overwegingen niet. Daarbij treedt de Staat geheel in dezelfde functie op als een particuliere verzekeraar en zal dus slechts een zeker aantal guldens hebben uit te keeren, onverschillig of de koopkracht van het uit te keeren bedrag voor den verzekerde een meevaller of een teleurstelling zal blijken te zijn.

Wat hier verder over premie-betaling en fondsvor-

ming wordt gezegd, geldt dan ook evenmin voor de vrijwillige ouderdomsverzekering.

Een tweede verschil is de continuïteit van de Staatsverzekering tegenover de in tijd begrensde verplichtingen van den particulieren verzekeraar. Deze laatste heeft alleen rekening te houden met hen, die een levensverzekeringcontract aangingen en begonnen zijn premiën te storten. Bij de Invaliditeitswet heeft men zich op datzelfde standpunt gesteld en zich hoofdzakelijk beziggehouden met hen, voor wie premiën worden gestort en die later daarvan de vruchten zullen plukken. Weliswaar zijn daarnaast voorzieningen getroffen voor hen, die bij het in werking treden der Invaliditeitswet reeds op meer gevorderden leeftijd waren en daardoor niet meer het volle profijt van de wet zouden kunnen krijgen, maar de uitkeeringen, die deze ouderen kunnen krijgen, zijn minder dan die t.z.t. aan de onder de Invaliditeitswet wegens ouderdom gepensioneerden zullen worden uitgekeerd. Dit was een maatregel van practische politiek, om de lasten der uitkeeringen, die aanstonds zouden moeten worden gedragen, niet te zwaar te maken. Als de ouderen van thans dezelfde uitkeeringen zouden ontvangen, als die over 40 à 50 jaar, dan zou het jaarlijksche overschot van de premiën, die thans gestort worden, veel te gering zijn om een fonds van voldoende omvang te kweeken.

In dit licht bezien, blijkt de geliefkoosde voorstelling, dat de verzekerden door tijdige premiestortingen het kapitaal vergaren, waaruit t.z.t. de uitkeeringen aan hen kunnen worden bestreden, zeer aanvechtbaar te zijn en is er eer reden om te zeggen, dat het Invaliditeitsfonds, bedoeld om het jongere geslacht t.z.t. zekere uitkeeringen te verzekeren, grotendeels wordt opgebouwd uit hetgeen wij den ouderen van thans minder geven dan het jongere geslacht zichzelf heeft toegekend!

Een derde kenmerkend verschil tusschen Staat en particulieren verzekeraar — en hiermede komen wij terug, op Hoofdstuk I van deze beschouwingen — is, dat bij de particuliere verzekerings-instelling de rente — die groote factor in alle berekeningen — wordt opgebracht door anderen dan de premiebetalers; bij den Staat worden zoowel premiën als rente door de bevolking opgebracht.

De Staatscommissie van Vuuren, indertijd ingesteld om te onderzoeken, of bij het stelsel van de Invaliditeitswet de lasten der verzekering op billijke wijze over het tegenwoordige en de toekomstige geslachten verdeeld zouden zijn (in samenhang met andere lasten), heeft becijferd, dat over 50 jaren, als de evenwichtstoestand zou zijn ingetreden, de jaarlijksche uitkeeringen volgens de Invaliditeitswet te zamen een bedrag van 127 miljoen zouden beloopten. En, zoo werd gezegd, dit is een zoo groot bedrag, dat het t.z.t. niet uit het jaarlijksche budget kan worden verkregen, zoodat er een fonds gevormd moet worden, waarvan de rente den toekomstigen last der uitkeeringen kan verlichten. Dus moeten, zooals in het stelsel der Invaliditeitswet voorzien, de premiën zoo hoog gesteld worden, dat er aanvankelijk een overschot is boven de uitkeeringen, voldoende om een fonds van den gewenschten omvang te verkrijgen.

Er is becijferd, dat met de in de wet vastgestelde premiën na circa 50 jaar een fonds van ruim 2 miljard gulden zal zijn verzameld, waarvan de jaarlijksche rente tegen 4 pCt. 85 miljoen bedraagt, terwijl de jaarlijksche premie-opbrengst dan op 42 miljoen geschat wordt, te zamen dus de 127 miljoen noodig voor de uitkeeringen. Door de premie thans hooger te stellen zou men natuurlijk het fonds zoo groot kunnen maken, dat het toekomstige geslacht heelemaal geen premie meer behoefde te betalen en alle uitkeeringen uit de rente zouden kunnen geschieden, maar men heeft de cijfers zoo gesteld, omdat — volgens de berekeningen — in de toekomst dan per arbeider dezelfde premie zou moeten worden betaald als thans.

Men meende daardoor te bereiken, dat het toekomstige geslacht dezelfde lasten zou hebben te dragen als het tegenwoordige.

Allereerst zij hier opgemerkt, dat van al deze berekeningen in werkelijkheid misschien niets uitkomt. Zij zijn gebaseerd op een reeks van veronderstellingen omtrent geboorte, sterfte, invaliditeitskansen, enz. waaromtrent niet de minste zekerheid bestaat. Ik stipte hiervoor reeds aan, hoe de vooruitgang van de medische wetenschap een algeheele verandering in de sterftestatistiek kan brengen; ik wil hierbij alleen nog de aandacht vestigen op de onzekerheid der geboortecijfers. Het is immers bekend, dat het geboortecijfer ook door allerlei wisselende omstandigheden beïnvloed wordt, zoowel door economische toestanden, als door hygiënische en ethische opvattingen.

Verder is het aan twijfel onderhevig of men door de premie van nu en bijv. van het jaar 2000 gelijk te houden, aan het huidige geslacht een zelfden premielast oplegt als aan toekomstige geslachten. De druk van dezen last hangt immers niet alleen af van het absolute cijfer, maar evenzeer, misschien meer, van de draagkracht van hen, op wie de last drukt. Zou bijv. het nageslacht niet te zwaar belast zijn, als in het jaar 2000, wanneer de premie 50 cents per week was gebleven, het arbeidsloon slechts een gulden per dag zou zijn; of te licht, als een arbeider dan 50 gulden per dag zou verdienen? Cijfers als hier genoemd voor toekomstige arbeidsloonen zijn heusch niet onmogelijk. Men bedenke, dat 100 jaar terug het gemiddelde dagloon in Nederland 50 cents en vóór 50 jaren nog een gulden was. De berekeningen voor de Invaliditeitswet zijn gericht op 50 en 100 jaar en meer vooruit, dus moet men rekening houden met even groote verschillen tusschen de loonen van dan en nu als tusschen de loonen van nu en 100 jaar geleden.

Derhalve is het allerminst zeker, dat het nageslacht den druk der premiën op dezelfde wijze zal voelen als wij. Maar al neemt men dat als waar aan, dan nog is het de vraag of door fondsvorming de geheele druk van invaliditeits- en ouderdoms-uitkeeringen voor het nageslacht wordt verlicht en gelijkgesteld aan den druk voor ons. Immers, de rente van het fonds wordt ook door het nageslacht betaald!

Voor zoover de premiebetaling in het heden leidt tot besparing, d.w.z. dat premiegelden, die anders op onproductieve wijze worden aangewend, als overschot boven de uitkeeringen op productieve wijze worden belegd, worden aan het nageslacht de bronnen van inkomsten nagelaten, waaruit het de rente ten deele zal kunnen opbrengen. Voor zoover de premiebetaling echter slechts leidt tot verschuiving van kapitaal van particulieren naar den Staat, zal het resultaat slechts zijn, dat de Staat in de toekomst zal beschikken over bronnen van inkomsten, die anders bronnen van inkomsten van particulieren zouden zijn geweest, zoodat de Staat dan rechtstreeks krijgt, wat hij anders als belasting van het grootere inkomen der particulieren zou kunnen heffen.

De vorming van een fonds is op zich zelf dus geen waarborg, dat de last der uitkeeringen door het nageslacht gemakkelijker te dragen zal zijn dan zonder fonds; dit wordt alleen beslist door de mate waarin de premiebetaling tot besparing voert.

III. De Premiebetaling.

Bij den opzet van de Invaliditeitswet is men uitgegaan van het idee, dat iedere arbeider zichzelf verzekert, maar dat de verschuldigde premie voor den arbeider door zijn werkgever zou worden betaald. Men heeft daardoor gekregen de fictie van een premiebetalenden verzekerde.

Vormden inderdaad de arbeiders het premiebetalende deel onzer bevolking, dan zou er meer overeenkomst bestaan tusschen de Staats- en particuliere verzekering, in dien zin, dat dan ook bij de Staatsverzekering de premiën betaald werden door een deel van

de bevolking, dat althans minder dan andere deelen van de bevolking de rente, noodig om de grootere uitkeeringen te kunnen doen, zou opbrengen.

Nu bepaald is, dat de werkgevers de premiën moeten betalen, is die premiebetaling ontaard in een belasting, die op zeer onregelmatige wijze op de bevolking drukt. Voor huisvaders en huismoeders is de premie een uitgave, die vaak alleen het te verteren deel van het inkomen van het gezin (of van het dienstpersoneel?) drukt, en dus, daar de Staat dan gelden, die anders onproductief verteerd zouden worden, productief kan bezigen, tot besparing leidt. Voor andere kleine werkgevers kan hetzelfde gelden, maar ten deele zullen die de premiën kunnen afwentelen op den consument.

Ook de groote werkgevers zullen ten deele de premiën door de consumenten kunnen laten betalen, overigens zullen de consumenten de tusschen werkgevers en werknemers te verdeelen opbrengst van hun gemeenschappelijke arbeid verminderen.

In het algemeen kan men zeggen, dat wanneer de premiën gedragen worden door hen, die op de grens van hun inkomen leven (als consument, als werknemer of als werkgever) de heffing stellig tot besparing en dus vergrooting van het vermogen van Staat en gemeenschap samen zal leiden, maar in alle andere gevallen is er evenveel reden te veronderstellen, dat de heffing slechts een verschuiving van privaat bezit naar Staatsbezit zal veroorzaken en geen nieuw kapitaal scheppen.

Voor laatstgenoemde premiebetalers krijgt men dus, zeer eenvoudig voorgesteld, dat de Staat in den loop van vele jaren zich een deel van het privaat bezit toeëigent en het zoo gevormde kapitaal weer aan de bevolking uitleent, waardoor de bevolking rente heeft te betalen, die zij niet zou hebben te betalen, als de Staat haar in het bezit van haar vermogen had gelaten. Van een economisch standpunt bezien, had men evengoed de bevolking in het genot van haar vermogen kunnen laten en de bedragen, die bij een fonds als rente moeten worden opgebracht, als belasting kunnen verkrijgen. Ten deele zal dit in de toekomst toch gebeuren; voor zoover de gelden van het fonds zijn belegd bij openbare instellingen (het Rijk, provinciën, gemeenten, waterschappen, enz.) die de renten hunner leeningen weer door belastingen of heffingen moeten laten dragen.

Hoe het zij, het is onjuist zonder meer te zeggen, dat de toekomstige bevolking de 127 miljoen 's jaars, die de Invaliditeitswet op haar schouders legt, niet kan opbrengen zonder de rente van een fonds. Als zij het kan met die rente, dan kan zij het ook zonder die rente, maar met hogere belastingen, wat op hetzelfde neerkomt. Alleen voor zoover het fonds ontstaan is uit bedragen, die anders verteerd zouden zijn, is de draagkracht van Staat en bevolking samen toegevoegd.

Men zou dus bij de premiebetaling moeten zoeken naar het stelsel, dat het meest tot besparing aanleiding geeft. Van het gekozen premiestelsel kan men dat niet zeggen; dit drukt zoo onregelmatig op de bevolking, dat een vaste lijn daarin geheel zoek is.

Bovendien heeft dit stelsel het gevaar bestaande bronnen van inkomsten te verstoppelen. Omdat de premie geheven wordt van de werkgevers, zullen deze bij hun calculaties hun kostprijzen met de premiebedragen moeten verhoogen en daardoor eerder tot prijzen komen, waarmede de concurrentie met buitenlandsche producten niet is vol te houden. Dit is het gevaar, dat in alle heffingen schuilt, die den arbeid duur maken. Er zijn voorbeelden te over, dat fabrieken hun productie hebben ingekrompen of stopgezet, schepen zijn opgelegd, enz., die in bedrijf hadden kunnen blijven, als de exploitatie door heffingen van allerlei aard niet zoo duur was geworden. En de Staat, die eenzijdig zijn vermogen ziet toenemen door premiebetalingen

gen, ziet anderzijds zijn vermogen slinken door werkloosheids-uitkeeringen en armenzorg.

Natuurlijk hebben politieke overwegingen hierbij een grooten invloed. Zoo is het in politiek opzicht ook niet hetzelfde of de toekomstige uitkeeringen uit belasting of uit rente worden opgebracht, omdat in het eene geval de druk geheel anders over de bevolking verdeeld wordt dan in het andere, maar het ligt buiten de strekking van dit opstel om politieke overwegingen hierbij in oogenschouw te nemen.

Uit louter economische overwegingen is het echter gewenscht, dat de premieheffing zoo spoedig mogelijk vervangen wordt door een heffing op winst en op inkomen. Men zal dus goed doen, zoodra de stand van 's lands financiën dit gedooft, de premieheffing te verlagen of af te schaffen en dit althans te doen, alvorens tot verlaging van inkomstenbelasting of dividend- en tantiëbelasting mocht worden overgegaan.

Afschaffing van de premieheffing zou het bijkomstige voordeel hebben, dat een enorme administratie kan vervallen, niet alleen bij de Raden van Arbeid, maar bij alle werkgevers, waarvan vele groote speciale werkkrachten in dienst moeten houden om de „zegeltjes te plakken”.

IV. De Belegging.

In het voorgaande heb ik getracht aan te toonen, dat de premiebetaling volgens de Invaliditeitswet feitelijk is een belasting, te betalen door een zeer willekeurig gekozen deel der bevolking (men moet „werkgever” zijn om belastingplichtig te zijn), die zeer onregelmatig op de bevolking drukt.

Doel van deze belasting is het kapitaal (in economischen zin) in het bezit van den Staat dermate te doen aanzwellen, dat de opbrengst van de kapitaalsvermeerdering t.z.t. voldoende zal zijn om een groot deel van de uitkeeringen te dragen. Werkelijk baat zou het nageslacht van dezen maatregel slechts hebben, als de belastingheffing inderdaad leidde tot vermindering van nieuw kapitaal, hetgeen door de gekozen wijze van heffing slechts onvolkomen wordt bereikt.

Het door deze belasting aan den Staat verschafte vermogen is het eigendom van den Staat en niet van een bepaalde groep van inwoners (verzekerden). De fictieve voorstelling, dat de verzekerden zelf de premien opbrengen, leidde ertoe, dat sommigen van meening waren, dat de gelden van het Invaliditeitsfonds het eigendom zouden zijn der gezamenlijke verzekerden. Zelfs al zouden de verzekerden zelf de premien uit hun inkomen betalen, dan nog zouden de gelden het eigendom zijn van den Staat, die slechts de verplichtingen tot uitkeering aan verzekerden kent, die de wet voorschrijft. Te allen tijde kan de wet gewijzigd worden en daarmee de verplichtingen van den Staat tot uitkeering, hoewel de wetgever natuurlijk altijd zal aarzelen wijziging in de uitkeeringen te brengen, wetende welken ingrijpenden invloed dat op de levensomstandigheden der verzekerden zou kunnen hebben, voor wie de reeds toegekende of verwachte uitkeeringen een groote rol spelen.

Er is daarom niets tegen om de jaarlijksche premien, of andere heffing voor dat doel, als belasting op te voeren in de Middelenwet en de uitkeeringen mee te nemen in de begroting van den Staat. Slechts verschillen deze posten van andere begrotingsposten, doordat de jaarlijksche uitkeeringen alleen in verband met volgende jaren kunnen worden beoordeeld, dus dat ten opzichte van deze posten een meer vooruitziende politiek, die zelfs een periode van 50 jaren vooruit in het oog houdt, moet worden gevoerd. Maar een dergelijke vooruitziende financiering, zij het dan ook voor een kortere spanne tijds, wordt toch ook voor andere posten van onze begroting gevoerd, bijv. voor de uitvoering van groote waterstaatswerken (kanalen, sluizen, Zuiderzee) en was ook voor het Vlootfonds voorzien.

Zeker, ook voor dergelijke over langen termijn ge-

voteerde uitgaven is het wenschelijk gevonden fondsen te vormen; maar is het noodig, die fondsen afzonderlijk te beleggen? Dat zou het stelsel zijn van sommige huismoeders, die voor haar uitgaven: huur, brandstoffen, kleeven, enz. in afzonderlijke doosjes potjes maken om niet in de war te raken. Een goede moderne boekhouding heeft dergelijke middelen gelukkig niet noodig.

Natuurlijk moet de regeering zich wel bewust zijn van den omvang, die de toekomstige uitkeeringen der Invaliditeitswet kunnen aannemen, en wanneer getwijfeld mocht worden of de toekomstige draagkracht van Staat en gemeenschap voldoende zal zijn om de komende uitkeeringen op te brengen, dan verdient het aanbeveling daarvoor reserves te maken, die men in een fonds kan onderbrengen. Het fonds is dan echter slechts een boekpost, waarvoor afzonderlijk beheer en belegging volstrekt onnoodig, zelfs ongewenscht is. Het kapitaal, dat dit fonds vertegenwoordigt, blijft dan vermengd met de andere Staatseigendommen.

Terecht heeft de Regeering de commissie-Van Vuuren indertijd opgedragen het Invaliditeitsfonds en andere fondsen te beschouwen te zamen met de Staatsschuld. Toch was deze opdracht feitelijk nog niet volledig. Men zou dit kunnen vergelijken met een opdracht aan een accountant om alleen over de creditzijde van een balans verslag uit te brengen en niet over de debetzijde. Zoo'n verslag zou men toch onvolledig noemen! Welnu, datzelfde geldt, wanneer men alleen de Staatsverplichtingen bekijkt en niet tegelijkertijd onderzoekt in welke mate ook de Staatsbezittingen aangroeien en voornamelijk die bezittingen, die rente afwerpen.

Ons voorgeslacht liet ons dijken, polders, spoorwegen, enz. na; wanneer wij op onze beurt ons nageslacht automobielwegen, kanalen en waterwegen en de Zuiderzee-provincie nalaten en wij zorgen, dat wij de kosten van deze werken voor een groot deel uit de jaarlijksche middelen bestrijden en het aangaan van leeningen, waardoor ons nageslacht voor die uitgaven moet opkomen, zooveel mogelijk tegengaan, dan doen wij hetzelfde als de voorstanders van fondsvorming beoogen, maar alleen op een gezonder, rationeeler manier.

Mits wij dus op voldoende wijze de Staatsleeningen aflossen, ook die voor productieve doeleinden aangaan, dan kan het geheele Invaliditeitsfonds gemist worden. De aanwas van het vermogen van den Staat zal dan wel niet precies gelijk zijn aan den aangroei der contante waarde der toekomstige verplichtingen — het kan meer of minder zijn — maar ik geloof in het voorgaande voldoende te hebben aangetoond, dat aan de wiskundige berekeningen van de contante waarde slechts een zeer betrekkelijke waarde is toe te kennen, vooral, wanneer men erkent, dat de in de Invaliditeitswet vastgestelde uitkeeringen uitgedrukt in guldens, slechts een gebrekkelijk hulpmiddel zijn om de bedoeling uit te drukken, dat men de toekomstige invaliden en ouden van dagen een zeker levensonderhoud wil verschaffen. Die uitkeeringen, ook al wil men niet tot verbeteringen overgaan, zullen dan telkens herzien moeten worden, naar mate de loonen en daarmee de kosten van levensonderhoud en de opvattingen omtrent noodzakelijk levensonderhoud fluctueeren.

Bovendien is het totaal der toekomstige jaarlijksche uitkeeringen niet zoo, dat wij daarvoor zulke buitengewone voorzorgen behoeven te nemen. Het totaal is berekend op 127 millioen. Volgens de berekeningen zouden de premien dan opbrengen 42 millioen. Thans wordt op de begroting reeds opgevoerd voor Ouderdoms- en Invaliditeitsvoorzieningen 44½ millioen, hetgeen in de toekomst dan zou worden 85 millioen, alzoo 40½ millioen meer.

Wanneer overigens de begroting van Arbeid, Nijverheid en Handel gelijk zou blijven, zou dit Hoofdstuk in de toekomst dus 70 plus 40½ is 110½ millioen vragen. Vergelijkt men dit met Onderwijs, Kunsten

en Wetenschappen, dat thans 145 miljoen is, of met de geheele begrooting van 592 miljoen, dan is werkelijk de vraag gewettigd, waarom we voor de Invaliditeitswet wel een vermogen willen scheppen om de kosten uit de rente te betalen en niet voor de toekomstige kosten van het Onderwijs?

Natuurlijk wil dat niet zeggen, dat daar de begrooting toch al 600 miljoen groot is, er best nog wel 40 miljoen bij kan. De omvang van de begrooting is al zeer bedenkelijk en vermindering is zeker noodig, maar de fondsvorming vermindert de kosten der uitkeeringen niet, zij legt alleen op andere wijze lasten op de bevolking, die niet uit de begrooting blijken en niettemin bestaan.

Brengt men de uitkeeringen in de begrooting tot uitdrukking, dan zal, zooals boven aangegeven, de stijging van het Hoofdstuk Arbeid, Handel en Nijverheid gecompenseerd moeten worden door een vermindering van het Hoofdstuk Nationale Schuld, dat nu met 101 miljoen op de begrooting voorkomt.

De vrees is ook wel geuit, dat zonder fonds de toename der jaarlijksche uitkeeringen uit het oog verloren zou worden en daardoor een royalere financiële politiek zou worden gevoerd, dan verantwoord zou zijn. Hetzelfde wordt gevreesd, wanneer het fonds hoofdzakelijk in Staatsschuld zou worden belegd, omdat de Staat daardoor op gemakkelijker en voordeligere wijze aan geld zou kunnen komen. Men moet echter verwachten, dat toekomstige bewindslieden met evenveel zorg en inzicht de Staats-financiën zullen beheeren als thans geschiedt; deden zij het niet, dan zou de gulden spoedig in gevaar komen en — hadden we dan een fonds in guldens belegd — daarmee de waarde van het geheele fonds!

Bussum, 20 April 1927.

A. F. BRONsing.

AAN DEN VOORAVOND DER ECONOMISCHE CONFERENTIE.

Bij het verschijnen dezer regelen zal de lang verbeide Economische Conferentie juist begonnen zijn. Wij zullen dus spoedig kunnen vaststellen, of de besprekingen, welke thans te Genève één aanvang nemen, tot een praktisch resultaat zullen voeren. De conferentie kan van onschatbaar nut zijn, indien de vele deskundige afgevaardigden niet al te zeer gaan uitweiden over den economischen toestand van de wereld in het algemeen, zooals deze als eerste onderdeel op de — overigens reeds besnoeide — agenda der Conferentie voorkomt. Hoe belangrijk ook de beschouwingen zouden kunnen zijn, welke men hierover te hooren kan krijgen, zoo zal toch bedacht dienen te worden, dat de Conferentie er in de eerste plaats zal moeten zijn om door het voorbereiden van praktische maatregelen mede te werken tot het wereldherstel. Het is daarom te hopen, dat men te Genève van meet af aan het terrein zal zoeken, waarop men tot tastbare resultaten zal kunnen komen. Anders toch zou van deze Conferentie geen ander resultaat te verwachten zijn dan eene reeks van min of meer fraai klinkende resoluties, welke de verschillende Regeeringen te zijner tijd rustig naast zich neer zullen leggen. Dat zou de vele moeite, die aan de voorbereiding van deze Conferentie is besteed, slechts karig beloonen, het zou een echech voor den Volkenbond beteekenen van een niet te onderschatten omvang en — last not least — Europa's herstel zou weer naar een verder verwijderd verschiep worden verschoven. En nu weten wij wel, dat deze Conferentie als zoodanig niets zal kunnen doen om de verschillende Staten te verbinden. Zij beraadslaagt slechts en neemt resoluties aan, waarvan verder geen gevolg gegeven zal behoeven te worden. Doch indien deze resoluties van dien aard zijn, dat alle vaagheid daaraan vreemd is en dat de maatregelen, welker invoering in de huidige omstandigheden bereikbaar mag worden geacht, er om zoo te zeggen rechtstreeks uit vallen af te lezen, zoo kan datgene,

wat thans te Genève gaat gebeuren, een mijlpaal in de economische geschiedenis van Europa beteekenen. De Conferentie zal er daarom goed aan doen zich in de eerste plaats bezig te houden met de opheffing der verschillende verkeersbelemmeringen en van al die maatregelen, welke in den internationalen handel leiden tot „oneerlijke concurrentie” (dit begrip in den ruimsten zin genomen, zoodat bijv. ook de bekende voorkeursstarieven op de spoorwegen eronder vallen). Op de bezwaren tegen de thans in concept gereedgemaakte regeling betreffende de opheffing der handelsbelemmeringen hebben wij reeds gewezen in het nummer van dit weekblad van 13 April jl. en het is te hopen, dat inzonderheid de Nederlandsche afgevaardigden op de halfslachtigheid van het bestaande ontwerp de aandacht zullen vestigen.

Dat de verkeersvrijheid het eigenlijke onderwerp van deze Conferentie moet zijn, is ook de meening van Prof. Bernard Harms, den bekenden hoogleraar uit Kiel, die dezer dagen een bundel voordrachten het licht deed zien onder den titel *Vom Wirtschaftskrieg zur Weltwirtschaftskonferenz*¹⁾. Harms wijst er voorts op, dat van deze Conferentie weinig te verwachten valt ten aanzien van een onderwerp, dat eveneens op de agenda voorkomt, t.w. de internationale industriële combinaties, een onderwerp, dat volgens Loucheur, groot voorstander van zoodanige combinaties en een dergenen, die voor het bijeenroepen dezer Conferentie de meeste moeite hebben gedaan, zelfs den hoofdschotel had moeten vormen.

Het komt ons wenschelijk voor een enkelen greep te doen uit de Memoranda over dit onderwerp, welke ter voorlichting van de Conferentie zijn overgelegd. Prof. Eugen Grossmann uit Zürich heeft een Memorandum geschreven over „Systèmes de rapprochement économique”, Prof. Paul de Rousiers uit Parijs schreef er een over „Les cartels et les trusts et leur évolution”; ook Prof. Kurt Wiedenfeld uit Leipzig schreef een Memorandum over „Les cartels et les trusts” en Prof. D. H. MacGregor uit Oxford heeft het gehad over „Les Cartels internationaux”. Laatstgenoemd Memorandum komt ons het minst belangrijk voor, weshalve wij het hier verder buiten bespreking zullen laten.

Prof. Grossmann dan behandelt in zijn Memorandum verschillende wijzen, waarop de landen van Europa economisch nader tot elkaar zouden kunnen komen. Vooreerst heeft hij het over het sluiten van handelsverdragen, de tot dusverre gebruikelijke methode. Hij meent, dat de feiten thans van dien aard zijn, dat men ten volle de conclusie kan aanvaarden, dat met behulp van handelsverdragen geen algemeen economisch herstel te bereiken is. Allerwege zien wij vechttarieven, waarop men bij het sluiten van een verdrag iets, maar niet genoeg laat vallen, en die Prof. G. dan ook beschouwt als een middel, dat erger is dan de kwaal, welke men er mede wil bestrijden. De meestbegunstiging wordt ontdoken. De handelsverdragen zijn te kort van duur. Kortom, het is misère van het begin tot het einde en het wordt dus volgens Prof. G. hoog tijd, dat wij eens gaan omzien naar andere en meer effectieve middelen om tot economische toenadering en het beëindigen van den thans zonder ophouden gevoerden strijd op het gebied der handelspolitiek te geraken. Als zoodanige andere middelen worden genoemd het op ruime schaal over en weer toekennen van preferenties op het gebied der toltarieven door een groot aantal staten, het sluiten van een tolunie, eveneens door een groot aantal landen, en ten slotte de internationale industriële combinaties, welke niet uitgaan van de overheid in de verschillende landen, doch aan particulier initiatief te danken zijn.

Alvorens tot de drie hier genoemde mogelijkheden over te gaan, willen wij er toch eerst op wijzen, dat de bezwaren, door Prof. G. tegen het handelsverdrag

¹⁾ Uitgave van Gustav Fischer, Jena 1927, blz. 335, v. v.

als middel van economische toenadering aangevoerd, ons voorkomen op eene bedenkelijke redeneering te berusten. Niet het handelsverdrag als zoodanig heeft „versagt”, doch het is onbruikbaar geworden door de vele vechttarieven, differentiaties en discriminaties in de tariefpolitiek, de handelsbelemmeringen met al den aankeve van dien, kortom door dat geheel van allerongelukigste omstandigheden, welke de Economische Conferentie juist moet helpen opruimen. En nu doet het in een voor deze Conferentie samengesteld Memorandum wel wat zonderling aan, wanneer men daarin leest, hoe a priori handelsverdragen met meestbegunstiging als een ondeugdelijk middel van economische verbroedering worden verworpen, voordat nog is komen vast te staan, of niet langs den weg van opheffing van verkeersbelemmeringen en afbouw, althans niet verderen opbouw van tarieven, gepaard gaande met verbetering in de nomenclatuur van de verschillende tariefposten en eene *bona fide* toepassing der meestbegunstiging, omstandigheden kunnen worden geschapen, waarin het handelsverdrag, evenals in de dagen van weleer, een zeer gewaardeerd hulpmiddel tot regeling der internationale economische betrekkingen zou kunnen zijn. Zonder twijfel zal het opruimingswerk, waaraan men zich thans gaat zetten, zeer zwaar en de te bewandelen weg voorshands vol hinderpalen zijn. Doch wie zich niet wil overgeven aan utopieën, noch ook blind is voor de zoo aanstonds te vermelden gevaren der internationale kartelleering, die moet wel tot de conclusie komen, dat het toch verreweg de beste oplossing zou zijn, indien door gemeenschappelijke samenwerking de obstakels tegen het sluiten van bevredigende handelsverdragen werden uit den weg geruimd om eerst, wanneer zulks geheel ondoenlijk blijkt, als *pis aller* een andere oplossing te aanvaarden.

Meer kunnen wij gevoelen voor de beschouwingen van Prof. G., waar deze het op ruime schaal toekennen van preferenties op het gebied der handelspolitiek als een in de gegeven omstandigheden ondeugdelijk middel van economische toenadering beschouwt. Zulk een stelsel moge wel eens voor praktische toepassing vatbaar zijn bij de regeling van de handelspolitieke verhouding tusschen de verschillende deelen van een en hetzelfde wereldrijk, waarbij wij ons overigens niet willen verdiepen in de vraag, of er dan geen principiële bezwaren tegen aangevoerd zouden kunnen worden, doch voor ruimere toepassing in Europa eigent dit systeem zich stellig niet.

Even utopisch achten wij met Prof. G. de plannen tot eene Europeesche tolunie. Wie zich in de geschiedenis van het probleem der Europeesche tolunies heeft verdiept, weet, dat de 19e eeuw zeer rijk is geweest aan plannen voor dergelijke bonden van staten, doch dat deze met uitzondering van den Duitschen Zollverein en van enkele kleine tolunies (zooals b.v. de tolunie tusschen Luxemburg en Duitschland en later tusschen Luxemburg en België) nimmer tot eenig practisch resultaat hebben geleid. De daarbij te overwinnen politieke en economische bezwaren zijn steeds gebleken zoo groot te zijn, dat men gerust mag aannemen, dat er van alle mooie plannen voor tolunies, die thans in de lucht hangen, vermoedelijk niets terecht zal komen.

Tenslotte de economische toenadering door middel van internationale combinaties op het gebied der industrie. Daarvoor is Prof. G. al even geporteerd, als een aantal groote mannen uit de practijk, Loucheur vooraan. En tot op zekere hoogte terecht. Het is langs den weg van internationale industriële combinaties, als hoedanig in Europa wel in de eerste plaats de kartels moeten worden genoemd, veel sneller mogelijk om ten aanzien van een bepaald artikel tot eene beëindiging van den strijd op het gebied der handelspolitiek te komen, dan wanneer men de logge Regeeringsmachines aan het werk moet zetten, om van het werk der Parlementen

nu maar niet eens te spreken. Eene rationeele regeling der productie kan op deze wijze in de plaats worden gesteld van de uitwassen op het gebied der concurrentie, waartoe veelal de dumpingpolitiek en de als gevolg van verkeersbelemmeringen ontstane wan-toestanden in den internationalen handel kunnen leiden. De internationale kartels kunnen de onderhandelingen over de verschillende tariefquesties helpen vergemakkelijken. En zoo zijn er nog meer voordeelen te noemen.

Vóór alles dient echter gezorgd te worden, dat de besparing in de productie door het samengaan van alle producenten in een bepaalden tak van voortbrenging niet leidt tot uitbuiting van den consument. De kans is groot, dat dat zal gebeuren, naarmate de internationale combinaties in omvang toenemen. Meer en meer toch naderen zij dan het stadium van een volstrekt monopolie.

Nu trekt het de aandacht, dat Prof. Grossmann en ook Prof. de Rousiers dit gevaar blijkbaar wel inzien; de eerste maakt zich echter van de zaak af met de bewering, dat de Staten attent moeten blijven op de gestie der groote combinaties, zonder aan te geven, welke waarborgen zij zouden moeten scheppen om onredelijke prijsopdriving te voorkomen, terwijl zij beiden wijzen op het feit, dat het belang eener groote industriële combinatie ook gelegen kan zijn in eene ruime productie tot lage prijzen en niet in prijsopdriving. Prof. Grossmann wijst er dan verder ook nog op, dat het niet veel zal geven om internationale kartels tegen te gaan, aangezien men dan de ondernemers drijft in de richting der vertrusting, die nog gevaarlijker is voor den consument.

Het wil ons voorkomen, dat hier al te zeer uit het oog verloren is, dat bij internationale combinaties, als zij werkelijk slagen, in tegenstelling tot de nationale, die altijd nog tot op zekere hoogte aan concurrentie onderhevig blijven, ook al wordt deze door beschermende maatregelen ingeperkt, het gevaar zeer groot wordt, dat de gelegenheid den dief maakt. Het belang van den monopolist toch kan gelegen zijn in eene ruime productie, dat kan men toegeven, doch daartegenover moet worden gesteld, dat het daarin niet *behoeft* te zijn gelegen. Nu kan men er wel met Prof. G. en anderen op wijzen, dat de prijsopdriving niet te hoog zal kunnen gaan, aangezien er anders concurrentie van nieuwe ondernemingen zal opduiken, doch het speculeeren daarop schijnt een waag en veronderstelt dan toch een overgangperiode, waarin zich de gevreesde bezwaren dubbel en dwars zullen doen gevoelen. Zoolang hier geen duidelijke maatregelen kunnen worden aangewezen, waarmede uitbuiting van den afnemer van het internationale kartel afdoende kan worden geweerd, zoo lang gaat het niet aan om voor zulke internationale combinaties propaganda te voeren. Daarom hebben de beide genoemde schrijvers o.i. dan ook in hunne Memoranda eene onvergeeflijke leemte gelaten.

Eenigszins anders staat de zaak met Prof. Wiédelfeld. Bij dezen vindt men behalve een reeks beschouwingen, die ongeveer parallel loopen met de hierboven weergegeven zienswijze van de professoren G. en R., een betoog, dat de strekking heeft om mogelijke prijsverhoging, die de kartel-politiek met zich mee zou brengen, in een minder ernstig licht te stellen. Volgens Prof. W. zouden de bijzondere voordeelen, die het kartel zich door zijn prijspolitiek zou kunnen verwerven, een groot gedeelte van hun schadelijk karakter verliezen wanneer, zooals in de practijk inderdaad veelal het geval is, de winst niet alleen in de zakken van de directeuren komt, doch deze grootendeels wordt besteed tot uitbreiding van het bedrijf, hooge loonen en hooge dividenden aan vele, verspreide aandeelhouders. Dit is een zonderling en gevaarlijk argument, waarmede men practisch alle prijsopdriving zou kunnen goedpraten, indien deze

aan een groote groep van personen voordeel zou brengen ten koste van anderen!

En nu de vraag, welken invloed de Economische Conferentie op deze zaak zal hebben. O.i. een geringen. Immers, het gaat hier om combinaties, die worden gevormd door rechtstreeks belanghebbenden bij de verschillende productietakken. Om hen bijeen te brengen heeft men geen Economische Conferentie noodig. Zij zullen waarlijk zelf den weg wel vinden, zoodat bevordering van hooger hand van het streven, naar internationale industrieele combinaties op zijn minst genomen overbodig is. En voor het totstandbrengen van eene algemeene regeling betreffende de houding, door de verschillende staten tegenover de bestaande internationale kartels aan te nemen, is de tijd nog geenszins rijp en heerschen nog zooveel meeningsverschillen, dat men voorloopig van de Conferentie weinig resultaat mag verwachten.

Zoo zal het dus in dit opzicht wel bij algemeene beschouwingen blijven. En dat is maar gelukkig ook. Nederland kan tegenover deze zaak een afwachter houding aannemen. Vandaar, dat de Heer Colijn, een der Nederlandsche afgevaardigden naar de Conferentie, terecht van dit punt geen melding maakt in zijne dezer dagen gepubliceerde opsomming der zaken, die van Nederlandsch standpunt in de eerste plaats regeling eischen in het belang van het economisch herstel. Het Nederlandsche belang is het best gediend, wanneer de Conferentie datgene ter hand neemt waarmede zij, zooals gezegd, het meeste kans van slagen heeft, nl. het bevorderen van eene zoo groot mogelijke verkeersvrijheid en van zoo billijk mogelijke voorwaarden, waaronder handel en productie zich met *handhaving van eene loyale concurrentie* kunnen ontwikkelen. Wij zullen binnen enkele weken kunnen zien, of de Conferentie haar taak in dezen zin zal hebben opgevat.

G. M. V. S.

HET RAPPORT DER SOCIALISATIECOMMISSIE.

Socialisatie.

Nog slechts enkele jaren geleden was het woord op aller lippen. Mannen van wetenschap en practijk op het terrein van het economisch leven sloofden zich in courant en tijdschrift uit om den tegenstander van zijn onjuist inzicht te overtuigen. Met spanning werd uitgezien naar wat practische proefnemingen in het buitenland, met name in Duitschland en Oostenrijk, zouden opleveren. Algemeen leefde de overtuiging, dat wij voor ingrijpende hervormingen in het economisch leven zouden komen te staan. De socialisatiegedachte oefende een sterke bekoring uit.

En thans? Wel zijn de tijden snel veranderd. Het woord „socialisatie” klinkt ons op het oogenblik al weer in de ooren als een klank uit het verleden. Nader overweging van dit onderwerp heeft heel sterk de bezwaren aan het licht gebracht. De proefnemingen in het buitenland leverden al evenmin aanlokkelijke resultaten op. De groote moeilijkheden, waarmede de industrie kreeg te kampen, concentreerde aller aandacht op het verkrijgen van economisch herstel en drongen de vraag naar nieuwe proefnemingen geheel op den achtergrond.

* * *

Het was in die jaren van sociaal optimisme, dat werd ingesteld de Staatscommissie, welke moest onderzoeken „door welke maatregelen de voortbrenging en de verdeling der goederen meer dienstbaar zouden kunnen worden gemaakt aan het algemeen belang”. In de wandeling werd deze commissie de Socialisatiecommissie genoemd. Haar verslag, waarop 7 jaren werd gewacht, is dezer dagen verschenen.

Het samenstellen van dit verslag moet voor de Commissie bijzondere moeilijkheden hebben opgeleverd. De Commissie moet meer en meer het gevoel hebben gekregen, dat het belang van haar arbeid verminderde. Dit blijkt ook wel uit de volgorde der ver-

gaderingen. In 1920 werd 8 keer vergaderd, in 1921 en 1922 beide jaren 11 keer, in 1923 nog slechts 1 keer. Daarna was de aardigheid er blijkbaar af. Althans van vergaderingen lezen wij de laatste vier jaren niet meer.

Ook al neemt men deze voor de Commissie ongunstige omstandigheden in aanmerking, dan kan dit nog geen voldoende verontschuldiging zijn voor den uitslag van haar arbeid. Het rapport is één teleurstelling. Nieuwe opmerkingen van beteekenis zijn er bijna niet in te vinden. Slechts enkele stukken kunnen de aandacht van den lezer boeien. Dat zijn in hoofdzaak die passages, waarin deskundigen, die tot de vergadering van de Commissie zijn uitgenoodigd, van hun inzicht deden blijken. Wij denken hier aan hetgeen bijv. over de coöperatie en het pachtvraagstuk werd opgemerkt. Maar overigens is het alles even vlak en grauw. Het is zoo ongeveer of de notulen der vergaderingen zijn gepubliceerd. Soms denkt de lezer bij zichzelf: nu wordt het belangrijk. Maar dan wordt hij al spoedig weder bitter teleurgesteld. Want op het critieke moment breekt het verslag af met een algemeene opmerking, welke de oplossing van het vraagstuk in kwestie geen stap nader brengt. Waarlijk, de Commissie had beter gedaan geen rapport te publiceeren, dan één, dat zoo arm aan inhoud is. Wanneer men dit rapport over socialisatie vergelijkt met dat van de S.D.A.P. dan steekt dit laatste wel zeer gunstig bij het eerste af.

* * *

Nemen wij ter motiveering van dit oordeel enkele voorbeelden.

De vraag hoe men over socialisatie denkt, wordt sterk beïnvloed door de vraag hoe men denkt over de menschelijke natuur. Hoever gaat de gemeenschapszin van den mensch? Is deze voor wijziging vatbaar? Deze en nog zooveel andere vragen kwamen bij de discussiën voortdurend aan de orde. In plaats daar nu eens uitvoerig op in te gaan, verklaart de Commissie:

„dat de levensbeschouwingen der voor- en tegenstanders van socialisatie tegenover elkander stonden en dat het niet op den weg der Commissie ligt, om over deze verschillende levensbeschouwingen, die deels van godsdienstigen en ethischen aard zijn, in den breede debatten te openen, daar het resultaat van deze debatten toch niet zou kunnen leiden tot een uniforme conclusie.” (pag. 8—9).

Dit laatste argument is allermerkwaardigst. De Commissie heeft in haar rapport *nergens* eenige conclusie getrokken, om van een *uniforme* conclusie maar in het geheel niet te spreken. Men vindt slechts een staalkaart van meeningen. Desniettemin wordt *hier* de vraag, die bij de socialisatie fundamenteel is en daarom *uitvoerig* had moeten worden behandeld, terzijde geschoven, omdat men het toch niet eens zou zijn geworden!

Een ander voorbeeld. Het gaat over de kapitaalvorming. Moeilijke vraag. Hoe kan worden gezorgd, dat in een gesocialiseerde maatschappij voldoende kapitaal wordt gevormd? Terwijl in de huidige maatschappij voor ieder individu een sterke prikkel tot kapitaalvorming aanwezig is, wordt deze in een gesocialiseerde maatschappij gemist, omdat de kapitaalvorming dan van gemeenschapswege geschiedt. De voorstanders van socialisatie sturen ons hier met een kluitje in het riet. Zij zijn „optimistisch” gestemd en meenen — helaas zonder grond — „dat de socialisatie minstens evengoed als het kapitalisme in dit opzicht werkzaam zal kunnen zijn”. (pag. 12). Voor de bezwaren der tegenstanders voelen zij „te minder, daar de voorstanders van socialisatie de moeilijkheden aan de kapitaalvorming en -aanwending verbonden, eerst onder de oogen wenschen te zien wanneer de tijd daarvoor rijp is.” (pag. 14). Welk een wonderlijke wijze om zich van de zaak af te maken. Moet men dan *eerst* een maatregel toepassen en *dan* de moeilijkheden bekijken? Een goed Hollandsch spreekwoord zegt nog steeds terecht: Bezint eer gij begint. Waarom namen

de voorstanders van socialisatie zitting in deze commissie, wanneer zij zelf den tijd nog niet rijp achten de moeilijkheden te overwegen?

Nog een laatste voorbeeld. Het verslag wijdt ook eenige passages aan de trust- en kartelvorming. Maar ook deze zijn teneenenmale onvolledig. Wat had hier meer voor de hand gelegen, dan dat de Commissie ons eens uitvoerig had ingelicht over wat in deze in de laatste jaren in het buitenland is gebeurd? De couranten staan in de laatste jaren vol over de ontwikkeling van nieuwe kartellen. En welk een gewichtig materiaal biedt ook de Deutsche kartelverordening van 2 November 1923! Hoeveel belangstelling zou het hebben gewekt, indien men de practijk van die verordening eens had ontvouwd. Maar niets van dat alles. In de plaats daarvan krijgen wij allerlei bezwaren tegen de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie, die zoo oudbakken zijn, dat zij niemand meer interesseeren.

* * *

Het bovenstaande neemt niet weg, dat de lectuur van het rapport op enkele plaatsen wel interessant is. Wij denken bijv. aan de loonregeling in het overheidsbedrijf, een hoofdstuk, dat o.i. geslaagde opmerkingen bevat.

Maar alles bij elkaar genomen kan slechts worden geconstateerd, dat de Commissie de eigenlijke vraag, die moest worden beantwoord, niet nader tot een oplossing heeft gebracht.

A. A. VAN RHIJN.

WERKLOOZENSTEUN.

De heer C. Vermeij schrijft ons:

In het voorlaatste nummer van Economisch-Statistische Berichten wijdt de heer G. H. Hintzen enkele beschouwingen aan het brandend vraagstuk van den kapitalen verslindenden werkloozensteun in onze groote steden. De schrijver stelt, dat in het havenbedrijf en in de bouwvakken buitengewone maatregelen in verband met een noodtoestand niet gewettigd zijn en verwerkt in zijn artikel verschillende vergelijkende cijferreeksen, zoowel met betrekking tot het goederenvervoer als aantal en tonnenmaat der te Rotterdam ingeklaarde schepen. Terecht wordt er in de beschouwingen op gewezen, dat tonnenmaat, waarop in vroeger tijden voor de beoordeeling der mate van welvaart in Rotterdam's haven te zeer de nadruk werd gelegd, geen juisten maatstaf biedt. Wij zouden hieraan willen toevoegen, dat hetzelfde in meerdere of mindere mate geldt voor de cijfers ten aanzien van het goederenverkeer, indien men althans onder welvaart eener haven verstaat voorspoed voor de groote meerderheid der velerlei bedrijven, die bij het havenverkeer betrokken zijn. De jongste kolenstaking in de Engelsche mijnen was bijvoorbeeld de directe aanleiding der aanzienlijke stijging, zoowel van het goederenvervoer ter zee en langs rivieren en kanalen als van aantal en tonnenmaat der te Rotterdam ingeklaarde zeeschepen. Het ware dwaasheid te ontkennen, dat deze bijzondere omstandigheden der welvaart van Rotterdam als haven ten goede zijn gekomen; de aanzienlijke stijging der haven- en loodsgelden spreekt een te duidelijke taal! Evenmin is het aan twijfel onderhevig, dat de abnormaal groote kolenaanvoeren den machinalen bedrijven ruime winsten hebben opgeleverd. De resultaten dier bedrijven toch toonen wel zeer duidelijk aan, dat het conflict in de Engelsche mijnindustrie deze categorie van ondernemingen geen windeieren heeft gelegd, maar overigens? De veemen, expeditieus, vervoerbédrijven, kortom de velerlei ondernemers, die op de één of andere wijze aan het havenbedrijf deel hebben, zij allen verdienen aan de massale transporten niets hoognaamd en zijn voor hunne ondernemerswinst uitsluitend aangewezen op het stukgoedverkeer.

Weliswaar poneert de schrijver, dat het stukgoedverkeer nog steeds niet de gewenschte ontwikkeling heeft bereikt, dat er tegenover 1913 zelfs een zeker tekort

te boeken is, maar, zoo laat hij erop volgen... „dit zal op andere wijze zijn gecompenseerd, namelijk door den sterken aanwas van het massale verkeer". Compensatie voor een achteruitgaand stukgoedverkeer kan echter nimmer worden gevonden in een toenemend massaal verkeer, indien men althans het oog heeft op meerdere of mindere welvaart voor alle groepen belanghebbenden bij het havenbedrijf, dus ook welvaart in de kringen der werknemers. In dezen gedachten-gang is dan ook de stelling van den schrijver, dat van een abnormaal ongunstigen toestand in het havenbedrijf geen sprake is, niet geheel „einwandfrei". Legt men zijn oor eens te luisteren in de kringen der expeditieus, veemen, sleeperijen, lichterbedrijven e.d., dan krijgt men zeker niet den indruk „dat het havenbedrijf veeleer in gunstigen zin mag worden beoordeeld". Dringt men nog iets dieper in de door den schrijver behandelde materie door en geeft men zich rekenschap van hetgeen een verminderend stukgoedverkeer beteekent voor den totalen havenarbeid, dan eerst wordt het recht duidelijk, dat naast de werkgevers ook de werknemers onder een dergelijke constellatie te lijden hebben; de machinale bedrijven toch, die volgens schrijver een compensatie zouden bieden voor het afgenomen stukgoedverkeer, waarbij tal van arbeidskrachten werk vinden, kunnen slecht aan een zeer beperkt aantal werknemers emplooi verschaffen!

Eenerzijds dus in vergelijking met vóór den oorlog een geperfectionneerd machinaal bedrijf en een streven om handenarbeid in steeds meerdere mate door machinalen arbeid te vervangen, anderzijds een verminderd stukgoederenverkeer. Hieruit volgt, dat in verhouding tot vóór den oorlog thans aanzienlijk minder arbeidskrachten noodig zijn.

Wat zien wij nu? Volgens schrijver mag op grond van door hem verkregen betrouwbare gegevens worden aangenomen, dat in 1913 ongeveer 10.000 man min of meer regelmatig werkten, terwijl daarnevens circa 3000/5000 man nu en dan te hulp werden geroepen. In 1925 waren bij de Havenarbeidersreserve 10.465 losse en vaste arbeiders ingeschreven, terwijl buiten het verband der Havenarbeidersreserve circa 1000/1500 man stonden. Ruw genomen beteekent dit, dat op het oogenblik het totaal beschikbare aantal havenarbeiders ongeveer 80 pCt. bedraagt van vóór den oorlog, met dien verstande, dat het aantal ingeschreven arbeiders, d.w.z. de categorie, die door afstempeling van hun boekje door den werkgever en daarmede het bewijs hunner werkloosheid leverend, recht hebben op uitkeering tot een maximum van zeventien gulden per week, nog iets hooger is dan het aantal arbeidskrachten, dat in 1913 min of meer regelmatig in de haven werkzaam was.

De vraag lijkt gewettigd of deze verhouding in het licht der sedert 1913 zoozeer gewijzigde omstandigheden juist is en of door handhaving der status quo ante de door den schrijver terecht gewraakte handhaving der steunverleening in den tegenwoordigen omvang niet juist in de hand wordt gewerkt. Weliswaar heeft de heer Hintzen in zijn overigens lezenswaardige beschouwingen den vinger gelegd op wat allengs een wonde plek in onze economische samenleving is geworden, doch wij missen de richtlijnen, die tot de zoo noodige „Sanierung" kunnen leiden.

Ten aanzien van de categorie havenarbeiders rijst de vraag of de tegenwoordige verhoudingen een aantal ingeschreven arbeiders van 10.465 motiveeren, subsidiair of voor de instandhouding der havenarbeidersreserve nog steeds dwingende redenen bestaan. Vóór den oorlog stelde men het bij een grootere behoefte aan arbeidskrachten voor „handenwerk" zonder dit instituut en... de zaken marcheerden er niet slechter door. De werknemers waren afhankelijk van de vraag naar arbeidskrachten in de haven; van een gegarandeerd wekelijksch inkomen, zelfs indien geenerlei arbeid werd verricht, was geen sprake en de voor

arbeid in de haven beschikbare krachten pasten zich dan ook op normale wijze aan de wet van vraag en aanbod aan. Door het sedert gecreëerd instituut der havenarbeidersreserve wordt het aantal arbeidskrachten kunstmatig op een bepaald peil gehouden; de wet van vraag en aanbod is derhalve automatisch uitgeschakeld en het door den schrijver gewraakte steuninstituut is geworden tot een vaste instelling, die zwaar drukt op het gemeentelijk budget zonder dat evenredige voordeelen daartegenover staan.

Wij weten, dat één der voornaamste motieven bij de instelling der havenarbeidersreserve was het scheppen van een kern van vakkundige werknemers. Zelfs indien dit doel al werd verwezenlijkt en verschillende werkgevers in het havenbedrijf, die vaak terecht klagen over toewijzing van minder geschikte krachten, waardoor het nuttig effect der arbeidsprestatie ongunstig wordt beïnvloed, zullen niet zonder meer toestemmen, dat thans een ideaal toestand is verkregen, dient men zich niettemin af te vragen of onder de huidige omstandigheden terugkeer tot den ouden status niet gewenscht is.

Kunstmatige bescherming van een bepaalde groep werknemers is ongewenscht. De desiderata des heeren Hintzen zouden wellicht verwezenlijkt kunnen worden indien langs den weg eener geleidelijke vermindering der havenarbeidersreserve gestreefd werd naar uiteindelijke liquidatie van een instituut, dat primair verantwoordelijk is voor den voortgezette werkloossteun aan de categorie havenarbeiders, een categorie, die — dit stemmen wij gaarne toe — niet langer voor steunverlening ten koste der gemeenschap in aanmerking dient te komen.

HET MIDDENSTANDSBANKWEZEN.

De heer S. W. Prins schrijft ons:

Naar aanleiding van de discussie, welke heeft plaats gevonden over de wenschelijkheid van het bestaan van een zelfstandig middenstandsbankwezen naast het gewone bankwezen, wilde ik gaarne nog enkele punten naar voren brengen, welke voor de beoordeeling van het probleem van belang kunnen zijn.

Één van de kenmerken van het middenstandsbankwezen is, dat het zich richt naar een bepaalde bedrijfsgroep, hetgeen, in verband met de risicoverdeeling, wel in het oog moet worden gehouden. Dat het bankbedrijf eenzijdige risico's zooveel mogelijk moet trachten te vermijden, in verband met zijn bijzondere verplichtingen, zoowel ten opzichte van crediteuren als van debiteuren (ontijdige credietopzegging), behoeft hier geen nader betoog. De bedrijfsgroep nu, waar het bankwezen in kwestie zich naar richt, is de middenstand. Zoals Dr. Westerman reeds opmerkte, is het begrip „middenstand” uiterst vaag en in theorie valt moeilijk een juiste omschrijving te geven. In de practijk echter vormt het kleinere winkelbedrijf het hoofdbestanddeel. Ondernemingen, welke zich op de productie toelagen, zijn tegenwoordig meestal op zoodanige leest geschoeid, dat ze aan de zorgen van het grootbankbedrijf kunnen worden toevertrouwd. In het financieren van het kleinere winkelbedrijf zullen de middenstandsbanken dus in hoofdzaak haar taak vinden, waardoor ze dus grootendeels afhankelijk worden van den gang van zaken bij deze bedrijfsgroep.

Nu staat in het zoo gecompliceerde economisch leven niet alleen elk bedrijf afzonderlijk, doch ook de bedrijfsgroepen aan risico's bloot, aangezien zich voortdurend allerlei wijzigingen voltrekken. De zeggwijze „als het getij verloopt, moet men de bakens verzetten” geldt thans in het economisch leven meer dan ooit. Het grootbankwezen nu vindt in zijn veelzijdigheid de noodige elasticiteit, waardoor het zich steeds aan nieuwe stroomingen kan aanpassen en deze dikwijls zelfs leiding vermag te geven. Bij het middenstandsbankwezen staat de zaak anders, aangezien dit veel eenzijdiger is georiënteerd. Dat het gevaar, dat

hierin schuilt, niet denkbeeldig is, moge met een voorbeeld worden aangetoond. Het economisch streven, dat zich telkens opnieuw openbaart en met „uitschakeling van den tusschenhandel” wordt aangeduid, vormt eene voortdurende bedreiging voor den middenstand als bedrijfsgroep.

Of algeheele uitschakeling al dan niet mogelijk is, is voor mijn betoog van geen belang. Voldoende is, dat het bestaan van dit gevaar wordt erkend. Waar nu de belangen der middenstandsbanken geheel zijn samengegroeid met die van den middenstand, dragen ze hier dus een risico, dat ze als *banken* eigenlijk niet *mogen* loopen. Wel is waar zal het uitschakelingsproces zich niet tot den winkelstand bepalen en zich ook kunnen uitbreiden tot grossiers en zoo mogelijk ook het overige bankwezen kunnen bereiken, doch dit laatste heeft, zooals reeds opgemerkt, meer pijlen op zijn boog, waardoor de gevolgen er minder voelbaar zijn.

Uit een oogpunt van risicoverdeeling, in het groot bezien, lijkt onderbrenging van het middenstandscridiet bij het grootbankwezen te verkiezen boven een apart middenstandsbankwezen.

Een ander kenmerk van het middenstandscridiet, zooals het zich in de practijk openbaart, is zijn geringe rentabiliteit. Volgens Prof. Verrijn Stuart is dit de reden, waarom de grootbanken zich met deze credieten alleen in tijden van slapte bezighouden, om zich bij betere conjunctuur hiervan weer af te wenden. In dit verband wilde ik nog even de aandacht vestigen op een passage in het jaarverslag over 1924 van de „Algemeene Centrale Bankvereniging voor den Middenstand” te Amsterdam, waarin het volgende wordt meegedeeld: „De winstmarge op deze credieten (bedoeld zijn: kleine credieten) blijkt inderdaad gering te zijn, hetgeen echter langzamerhand goed gemaakt wordt door de bijverdiensten onzer kantoren uit anderen hoofde, als effecten, valuta en assurantiezaken”. Hieruit blijkt, dat het middenstandscridiet „an sich” voor de middenstandsbanken al evenmin een grondslag voor het bedrijf kan vormen als voor de grootbanken. Het middenstandscridiet, gecombineerd met effecten en valutazaken, kan echter naar mijne meening ook door de grootbanken worden verzorgd, zoodat een apart middenstandsbankwezen economische krachtsverspilling lijkt.

Ten slotte nog een opmerking over het kunstmatig gesteunde middenstandsbankwezen. Het bestaansrecht van een apart middenstandsbankwezen wordt als volgt gemotiveerd: De behoefte aan middenstandscridiet wordt (door de grootbanken) niet in voldoende mate bevredigd, terwijl verder niet onder alle omstandigheden voor dit soort crediet op de grootbanken valt te rekenen. In dit verband zal men evenwel goed doen na te gaan, of deze onvoldoende behoeftenbevrediging door de grootbanken niet haar gegronde reden kan hebben. Men zou nl. kunnen aanvoeren, dat het aantal organen, waarvan men zich in ons distributiestelsel bedient, in de oorlogs- en naoorlogsjaren te sterk is toegenomen en thans niet meer in de juiste verhouding staat tot de werkelijke behoefte, zoodat de maatschappij zich zelf cureert door het teveel aan winkels enz. uit het economisch leven te laten verdwijnen. Een kunstmatig in stand gehouden middenstandscridiet zou het noodzakelijke zuiveringsproces in het economisch leven kunnen vertragen.

Op de hierboven uiteengezette gronden vind ik het bestaansrecht van een apart middenstandsbankwezen aanvechtbaar en lijkt mij een scheiding tusschen deze credietsoort en de overige in den boezem van het grootbankbedrijf zelf, een betere oplossing. Wil men echter het middenstandscridiet „a fair chance” geven, dan onthoude men zich van steun van buiten af. Het kan dan zijn economische rechtvaardiging trachten te vinden, naast en in vrije concurrentie met het zich den laatsten tijd steeds meer

ontwikkende bankwezen, dat zich met het z.g. afbetalingsstelsel bezighoudt en dat het ongetwijfeld dikwijls op zijn weg zal ontmoeten.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE HERZIENING VAN HET FRANSCHÉ DOUANETARIEF.

Prof. B. Nogaró te Parijs schrijft ons:

Het oogenblik van herziening van het Fransche douanetarief schijnt nabij, ten minste wanneer de debatten, die daarover in het Parlement zullen worden gevoerd, zonder al te veel uitstel tot een positief resultaat leiden. De voorbereidende werkzaamheden in verband met de herziening van het douanetarief gaan terug tot het tijdperk van den oorlog en werden aangevangen door het Economisch Studiecomité. Onder het voorafgaand Ministerie ondernam de Commissie voor Douaneaangelegenheden van het Huis van Afgevaardigden een uitgebreid onderzoek in de kringen van industrie, handel en landbouw, welk onderzoek in het bijzonder de verbetering van de nomenclatuur der tariefposten tot gevolg had. Ten slotte werd den 4en Maart jl. het regeringsvoorstel overgelegd, dat den 11en April 1926 „in blanco” — d.w.z. ter formuleering zonder dat de tekst definitief was vastgesteld — geëdoneerd was.

Na deze lange voorbereidende periode viel het ontwerp een buitengewoon snelle afhandeling ten deel, want op den 25en Maart, eenige dagen na de overlegging, had de Kamercommissie voor Douane-aangelegenheden het onderzoek beëindigd, den 30en beëindigde de rapporteur, de heer Falcoz, zijn rapport en denzelfden dag verzocht de Minister van Handel aan de Senaatscommissie voor Douane-aangelegenheden zonder den tekst af te wachten, die het gevolg zou zijn van de debatten in de Kamer van Afgevaardigden, haar werkzaamheden te beginnen op grond van den tekst, die door de Kamercommissie voor Douane-aangelegenheden was uitgewerkt.

Zelfs trachtte de Minister van Handel door een geforceerde beslissing te bewerken, dat het Huis van Afgevaardigden tot de behandeling overging direct na overlegging van het rapport-Falcoz, dus nog vóór de Paaschvacantie!

* * *

Ofschoon schrijver dezes reeds de gelegenheid had den lezers van dit tijdschrift de algemeene principes van het Fransche douanestelsel uiteen te zetten, is het noodzakelijk deze met enkele woorden in het geheugen terug te roepen. De grondslagen zijn gelegd door de wet van 11 Januari 1892. Deze schiep een dubbel tarief, een algemeen tarief en een minimum tarief. Het laatste kon worden toegestaan, geheel of gedeeltelijk, aan landen, die aan Frankrijk gelijkwaardige rechten verleenden, maar het was bij de wet gefixeerd en het Parlement had de macht het te wijzigen, zonder dat de Regeering de bestaande handelsverdragen behoefde op te zeggen, aangezien de Regeering het wettelijk minimum tarief verleende, zonder de bestaande rechten te noemen op het oogenblik, dat de overeenkomst werd gesloten. Dit systeem had tot doel de Fransche douanepolitiek de meest uitgebreide autonomie te verleenen voor zoover deze met het sluiten van internationale overeenkomsten vereenigbaar is. Het sloot langdurige verdragen uit en verminderde overigens de beteekenis van de meestbegunstigingsclausule aangezien deze per saldo hoogstens het voordeel van het door den wetgever zelf vastgestelde minimumtarief zoo uitgebreid mogelijk kon verleenen.

Dit systeem werd niet wezenlijk veranderd door de wet van 29 Maart 1910, die een uitgebreide herziening van de tariefstelling met zich meebracht maar die niets veranderde aan de in 1892 aangenomen methode voor het regelen van de douaneverhoudingen tusschen Frankrijk en andere landen.

Dit was evenmin het geval met de zeer korte wet van 29 Juli 1919, die de vrijheid van de Fransche onderhandelaars vergrootte en hun toestond zich niet slechts te beperken tot het toestaan van het minimumtarief voor een grooter of kleiner aantal artikelen, maar die hun ook de gelegenheid bood intermediaire tarieven vast te stellen op een bepaalde hoogte tusschen het algemeene en het minimumtarief. Daarentegen besloot het Ministerie van Handel voortaan de meestbegunstigingsclausule niet algemeen meer toe te staan en deze clausule niet anders toe te passen dan op een beperkt aantal artikelen.

* * *

Het nieuwe regeeringsontwerp handhaaft den grondslag van het dubbele tarief, maar het beperkt zich allerminst, zooals de wet van 1910, tot een herziening van de invoerrechten. Uit een uiteenzetting van de motieven volgt in de eerste plaats, dat de Regeering van plan is de nieuwe methodes, die sinds de wet van 1919 zijn ingevoerd, te handhaven en te ontwikkelen: het wil den onderhandelaars de vrijheid laten met ieder land waarmee onderhandeld wordt een tarief vast te stellen, dat ligt tusschen het algemeene en het minimumtarief. Voorts wil het ook de mogelijkheid voorbehouden om aan het Parlement — zooals bij uitzondering sinds 1919 reeds het geval is geweest — het minimumtarief bij gelegenheid te verminderen met de bedoeling de resultaten, die uit de onderhandelingen met deze of gene staten verworven zijn, op te offeren. Deze vrijheid was aan de Regeering zelfs in 1892 toegestaan, maar aangezien zij in strijd was met den geest van de wet heeft de Fransche Regeering er tot 1914 bijna geen gebruik van gemaakt. Het schijnt, dat voortaan de mogelijkheid om wijzigingen in het tarief voor te leggen aan het Parlement met het oog op overeenkomsten met bepaalde landen minder streng uit den weg zal worden gegaan.

Anderzijds laat de uiteenzetting van de motieven van het Regeeringsontwerp doorschemeren, dat de meestbegunstigingsclausule soms in algemeenen zin kan worden toegestaan. Hiermede schijnt de Regeering gedeeltelijk te willen terugkomen op den weg, die de Fransche onderhandelaars waren ingeslagen door voor te geven, dat de wet van 1919 hun verbod de meestbegunstigingsclausule in algemeenen zin toe te passen, een verbod, dat in ieder geval niet met zooveel woorden was geformuleerd.

In totaal valt er de bevestiging in te zien van een soepeler methode dan die van 1892, waarbij door de begrenzing der dubbele tarieven het principe der autonome handelspolitiek gehandhaafd blijft, maar waarbij aan de onderhandelaars tusschen deze beide tarieven meer vrijheid wordt gelaten en zelfs bij wijze van uitzondering de mogelijkheid wordt geschapen een verlaging aan te vragen beneden het wettelijk minimum.

Ook valt een opmerkelijke poging te constateeren om zooveel mogelijk het dogma van een autonome handelspolitiek te verbinden met de noodzakelijkheid om met vreemde landen te onderhandelen.

* * *

Deze bijgedachte blijkt bovendien uit een nieuw besluit, dat overigens een van de merkwaardigste en betwistbaarste is van den nieuwen tekst. Het betreft artikel 2, dat als volgt luidt:

„De invoerrechten kunnen vermeerderd of verminderd worden aan het eind van elk kwartaal bij een besluit van den Ministerraad in verhouding tot de vermeerdering of vermindering van het gemiddelde indexcijfer van groothandelsprijzen.

In elk geval zal niet eerder tot deze herziening worden overgegaan, voordat het gemiddelde indexcijfer van groothandelsprijzen in verloop van het betreffende kwartaal een verschil van minstens 20 pCt. te zien geeft, hetzij naar boven hetzij naar beneden, ten op-

zichte van het gemiddelde indexcijfer van het kwartaal, dat voorafgaat aan het in werking stellen van de tegenwoordige wet, of van dat van het kwartaal, dat aan eenigerlei wijziging, die onder onderstaande voorwaarden is uitgevoerd, zal voorafgaan."

Deze nieuwe bepaling is opgenomen met de strekking om tegemoet te komen aan het verlangen der verdragsluitende staten om de voorwaarden, waarop zij tot overeenstemming zijn gekomen, een duurzaamheid te verschaffen, die overeenkomt met den duur der overeenkomst zelf. Indertijd werd dit resultaat in Frankrijk zelf verkregen door het sluiten van verdragen, waarin men de rechten vermeldde, die gedurende hun looptijd konden worden toegepast (verdragen met bijgevoegde tarieven). Dit systeem werd over het algemeen gehandhaafd na 1892 onder het régime der douane-autonomie, aangezien de Fransche regeering slechts met groote gematigdheid gebruik maakte van het recht, dat zij zich had voorbehouden om het minimumtarief te wijzigen. Maar sindsdien werd in een tijdperk van groote prijsverschuivingen de onveranderlijkheid van het recht illusoir, aangezien het recht betrekkelijk af- of toenam, al naarmate de prijs van het artikel steeg of daalde. De hieronder weergegeven beslissing heeft derhalve tot doel de onveranderlijkheid van het percentage van het douane-tarief te verzekeren; de betrekkelijke standvastigheid niet van het tarief, maar van den last, dien het vertegenwoordigt in verhouding tot de waarde van het belaste product.

* * *

Deze nieuwigheid heeft bij de Kamercommissie voor Financiën bedenkingen gewekt en men heeft niet nagelaten op te merken, dat het vooruitzicht van veranderingen in de vastgestelde rechten een eigenaardige wijze was om de standvastigheid bij internationale contracten te verzekeren. Maar de Commissie heeft er zich toe bepaald aan den Regeeringstekst een paragraaf toe te voegen, die de toepassing van het principe beperkt tot de goederen, die verhandeld worden op markten, die het karakter dragen van een beurs, nader bepalend, dat hun lot geregeld zal worden door een later besluit.

Ofschoon de bepaling, die tot doel heeft een automatische aanpassing te verkrijgen van de douanerechten aan de eventuele verschuivingen van de groot-handelsprijzen, die 20 pCt. te boven gaan, handig wordt voorgesteld als een middel om de standvastigheid van het douanerecht ten naastenbij te verzekeren, en ook aan vreemde landen een middel te verschaffen, dat men tevergeefs zou zoeken in een consolidatie der rechten, valt het toch vrij moeilijk er geen aanwijzing in te zien van een protectionistische neiging. Inderdaad is het weinig waarschijnlijk, dat de groothandelsprijzen binnen afzienbaren tijd 20 pCt. beneden het huidige peil zullen dalen; anderzijds is het niet zeer onwaarschijnlijk, dat zij tot deze limiet stijgen als een direct gevolg van de toepassing van het nieuwe douanetarief zelf. En indien dit resultaat door de Regeering werd nagestreefd, zou dit nog gemakkelijker bereikt kunnen worden, indien men de samenstelling van de indexcijfers wijzigde, waarop het gemiddelde van de groothandelsprijzen in Frankrijk gebaseerd is.

Men dient trouwens de opmerking te maken, dat het reeds zeer willekeurig is een verhooging van het tarief voor te schrijven, dat zonder onderscheid zal worden toegepast op de ongeveer 8000 artikelen, die in het nieuwe douanetarief zullen voorkomen, op grond van het feit, dat 45 groothandelsproducten een prijsverandering zouden hebben ondergaan van gemiddeld 20 pCt.

Het systeem der vermeerderingscoëfficiënten, toegepast bij Regeeringsbesluit op grond van de wet van 6 Mei 1916, bood ten minste het voordeel, dat het kon worden toegepast op een verschillend peil, overeenkomstig de verschillende categorieën van goederen.

Maar de voorstanders van de nieuwe methode stellen daar tegenover, dat de indexcijfers gepubliceerd worden en dat het derhalve aan handelaren en industrieelen mogelijk zal zijn de waarschijnlijkke veranderingen in het tarief te voorzien.

Men kan nog een andere uiting vinden van den protectionistischen geest, waarin de komende herziening van het douanerecht zal worden uitgevoerd, in de vermeerdering van het aantal rechten *ad valorem*. Deze waren bijna geheel afgeschaft door de wet van 1892. Het streven om de douanerechten in een bepaalde verhouding te brengen tot de waarde van het product doen hen een grootere plaats innemen in het nieuwe ontwerp. Intusschen zouden de rechten niet berekend worden overeenkomstig de waarde van het goed op de Fransche markt, doch overeenkomstig de waarde in het land van herkomst, waaraan de verschillende inkomende rechten zouden zijn toegevoegd.

* * *

Het nieuw-ontworpen douanetarief bevat bovendien nog verschillende voorschriften, vooral met betrekking tot de tijdelijke vrijstelling, tot de invoerverboden en het koloniaal régime van invoerrechten, voorschriften, die te veel in details gaan om in deze algemeene uiteenzetting te worden besproken. Het meerendeel hiervan is door de Kamercommissie voor Douanaangelegenheden zonder al te groote wijzigingen aangenomen. Deze Commissie heeft echter een belangrijke beslissing genomen door den tekst over de uitvoerverboden te doen verdwijnen. De tweede alinea van het eerste artikel van het regeeringsontwerp was aldus geformuleerd: „De rechten en verboden, die bij den uitvoer van toepassing zijn, zijn opgesteld overeenkomstig lijst B, die aan de wet is toegevoegd”. De Commissie heeft er de volgende redactie voor in de plaats gesteld: „Alle goederen, die uit Frankrijk worden uitgevoerd, zijn vrij van uitvoerrechten. De uitvoerverboden, die noodzakelijk zijn gemaakt door politiematregelen van de douane of in verband met de algemeene veiligheid, zijn vastgesteld overeenkomstig lijst B”. Indien derhalve de nieuwe tekst wordt aangenomen zullen er geen uitvoerrechten meer zijn en zullen de verboden niet meer kunnen worden uitgevaardigd op grond van economische motieven.

Men zal de volle beteekenis van deze wijziging begrijpen, wanneer men zich herinnert, dat de beperkingen, waaraan bepaalde algemeene consumptiegoederen onderworpen waren — landbouwproducten of van landbouw afkomstige producten — tot doel hadden een prijsstijging op de binnenlandsche markt te voorkomen. Zij is een van de concessies, die aan den landbouw wordt gedaan door de industriele voorstanders van het tarief ten koste van de consumenten. Zij verliest ongetwijfeld een gedeelte van haar belang, sinds de franc gestabiliseerd is op een peil, waarbij de binnenlandsche prijzen niet ver onder de prijzen op de wereldmarkt liggen. Zij heeft echter de tendens het leven in Frankrijk duurder te maken.

* * *

Het is nog te vroeg om den last, dien het nieuwe tarief op den Franschen consument zal leggen, met juistheid te schatten. De voorstellers van het ontwerp verklaren, dat de versterking der protectie, die eruit zal voortvloeien, gematigd zal zijn, vooral in vergelijking met de verhooging van de rechten, die reeds in een groot aantal andere landen tot stand is gebracht. Men dient zich echter af te vragen of een verhooging, zelfs een gematigde, vereenigbaar zal zijn met het peil van de stabilisatie van het ruilmiddel, dat de Fransche Regeering feitelijk heeft aanvaard. Immers, de kostprijzen zullen in bepaalde gevallen stijgen op een wijze, die den export bemoeilijkt en het is niet zeker, dat alle industrieën een compensatie zullen vinden in de ontwikkeling van de binnenlandsche markt. Het schijnt overigens, dat de voorstellers van het ontwerp zich erbij hebben neergelegd, deze mogelijkheid te

aanvaarden, want de rapporteur van de Kamercommissie voor Douane-aangelegenheden aarzelt niet er op te wijzen, dat een van zijn doeleinden is: de terugkeer tot een nationale huishouding, die meer in zichzelf besloten zal zijn dan vroeger het geval was.

Het betreft dus een zeer verstrekkend vraagstuk, waarover binnenkort in de Fransche Kamer zal worden gedebatteerd. Men is er niet in geslaagd de discussie te forceeren voor het begin van de Paasvacantie, doch het vraagstuk is volstrekt niet aan de publieke opinie onderworpen. De politieke partijen hebben in dit opzicht geen stelling gekozen en het valt te voorzien, dat overeenkomstig een traditioneele tactiek de industrieelen, die belang hebben bij een verhooging der tarieven, het pleit zullen winnen op de onverschilligheid der politieke partijen, door eenige voordeelen in het licht te stellen voor den landbouw, waarvan de belangen door alle groepen worden verdedigd.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

De Economist. — Haarlem, April 1927.

P. Lieftinck, Het toerekeningsprobleem bij J. B. Clark. II; Mr. R. van Genechten, Nieuwe literatuur over de waardeleer III; Mr. Dr. A. A. van Rhijn, Nog enkele opmerkingen over het begrip rechtvaardig loon; Dr. G. A. H. Wiebels, met naschrift door Ir. F. W. 't Hooft, Maximum-bevolking van Nederland.

The American Economic Review. — St. Albans, Vt., Maart 1927.

E. W. Kemmerer, Economic advisory work for governments; Ch. W. Tuttle, Function of the entrepreneur; M. C. Waltersdorf, Going value in utility valuation; G. E. Hoover, Economic effects of inheritance taxes.

Journal des Économistes. — Parijs, 15 Maart 1927.

Yves-Guyot, La Conférence internationale des cartels; X. X., La Question chinoise et l'Intérêt commun; G. de Nouvion, Les comptes des chemins de fer de l'État et du réseau d'Alsace et de Lorraine en 1925; P. Saint-Marc, Les Marchés de contrat direct au regard de la loi et de la jurisprudence; E. Payen, Revue de l'Académie des sciences morales et politiques (du 15 novembre 1926 au 15 janvier 1927); J. Tchernof, Les actions à vote plural; B. L. L. E., La Ligue du Libre-Echange (mars 1927).

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik. — Jena, Februari 1927.

H. Honegger, Produktivität und Soziabilität. Versuch einer sozialen Begründung des Begriffs der marktwirtschaftlichen Ergiebigkeit; E. W. Reichardt, Das Gewerbe im alten Griechenland und das kapitalistische Gewerbe.

Idem, — Jena, Maart 1927.

J. Back, Nationalökonomie und phänomenologische Philosophie; E. W. Reichardt, Das Gewerbe im alten Griechenland und das kapitalistische Gewerbe. (Schluss).

Political Science Quarterly. — New York, Maart 1927.

E. N. Johnson and J. D. Bickford, The contemplated Anglo-German Alliance: 1890—1901; H. D. Jordan, The political methods of the anti-corn law league; S. M. Brown, Mazzini and Dante; C. Gini, The scientific basis of fascism.

De Socialistische Gids. — Amsterdam, April 1927.

bevat o.a.:

Ir. J. W. Albarda, Aanteekeningen over politiek; J. J. de Roode, De lijdensweg van de achturenconventie, I; Mr. Dr. G. van den Bergh, De gemeentelike huurverordening; P. Olberg, De begroting en de economische politiek van Rusland; Mr. H. J. van Meurs, Uit de Volkenbondsstad.

Tijdschrift voor Economische Geographie. — 's-Gravenhage, 15 April 1927.

Prof. Dr. H. Blink, De economische structuur in verband met een West-Europeesch tolverbond (Economische voorlichtingsdienst in Nederland); H. W. Sandberg, De werkloosheid in Europa. Zonder Sovjet-Rusland nog een leger van 7 tot 8 millioen; J. Schokkenkamp, Een kaart van de bevolkingsdichtheid op Java en de taak van den geograaf bij den topografischen dienst in Nederlandsch-Indië; Dr. R. Broersma, De Boraesche Landen (Oostkust van Borneo); Jos. van Vroonhoven, Ontginning van woeste gronden in Noordbrabant in het verleden en het heden; Fred. Oudschans Dentz, Enkele beschouwingen over Suriname.

De Indische Gids. — Amsterdam, 1 April 1927.

W. E. van Dam van Isselt, De opleiding van officieren N. I. L. aan de Hoogere Krijgsschool; J. Sibinga Mulder, De economische beteekenis van het veer in Nederlandsch Oost-Indië en de regeeringszorg ervoor; Dr. H. G. Heyting, Doodstraf en gratie; M. Nittel—de Wolff van Westerrode, Kijkjes in het leven onzer inlandsche bedienden. IX en X.

Koloniale Studiën. — 's-Gravenhage, Februari 1927.

Dr. H. Kraemer, Beschouwingen met betrekking tot de inlandsche beweging; Mr. A. B. Cohen Stuart, De nieuwe constitutie; J. Ch. van Schouwenburg, Hollands taak in Indië, beschouwd van een eugenetisch standpunt; Prof. B. Schrieke, Het probleem der bestuursorganisatie ter Sumatra's Westkust; M. A. J. Kelling, De voorgestelde regeling van het levensverzekeringsbedrijf in Indië.

De Naamlooze Vennootschap. — Roermond, 15 April 1927.

Prof. Mr. E. J. J. v. d. Heyden, Doornroosje; J. M. F. Everling, Het zegelrecht op akten in briefvorm; Mr. A. Wolfsbergen, De regeling van het stemrecht in de Naamlooze Vennootschap; R. A. Dijkster, De balans en winstrekening van Naamlooze Vennootschappen; G. K. H. Hinzen, Strafrechtelijke aansprakelijkheid van den accountant. Met naschrift door Mr. G. E. J. M. van Lier; A. E. C. v. Saarloos, De Indische Vennootschapsbelasting en de Nederlandsche ondernemingen. Met naschrift door Prof. J. G. Ch. Volmer; Mr. G. Russel, Een censor omtrent wetsontduiking; J. J. M. H. Nijst, Dividenduitkeering, terwijl nog verlies is in te halen; Mr. H. Schaapveld, Het Notariaat en de wet op de richtige heffing.

ONTVANGEN:

Traites de commerce, systèmes tarifaires et méthodes contractuelles, par D. Serruys, Membre du Comité économique de la Société des Nations et du Comité préparatoire de la Conférence économique internationale. Genève, 1927; Société des Nations.

Recrutement et formation de la main-d'oeuvre qualifiée et du personnel technique en Grande-Bretagne et en Allemagne. Section économique et financière de la Conférence économique internationale, Genève, mai 1927. Genève, 1927; Société des Nations.

Principaux aspects et problèmes de la situation économique mondiale au point de vue des différents pays. Autriche, Finlande, Grande-Bretagne, Luxembourg, Pays-Bas, Suède (Première partie du Programme de la Conférence). Section économique et financière de la Conférence économique internationale, Genève, mai 1927. Genève, 1927; Société des Nations.

La Restauration financière de la Hongrie. Exposé général, accompagné des documents principaux. Genève, 1926; Société des Nations.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Table with columns: Data, Londen (\$ per £), Parijs (\$ p. 100 fr.), Berlijn (\$ p. 100 Mk.), Amsterdam (\$ p. 100 gld.)

KOERSEN TE LONDEN.

Table with columns: Plaatsen en Landen, Noteerings-eenheden, 16 Apr. 1927, 23 Apr. 1927, 25/30 April 1927 Laagste/Hoogste, 30 Apr. 1927

1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg. 3) Koers van 14 April.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 2)

Table showing silver and gold prices in London with columns for date and price.

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Table with columns: Vorderingen, 23 April 1927, 30 April 1927, Verplichtingen

1) Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929. 2) In rekg.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Table with columns: Vorderingen, 16 April 1927, 23 April 1927, Verplichtingen

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 2 Mei 1927.

Table with columns: Activa, Passiva, Binnel. Wis. sels, Prom., enz. in disc., Papier o. h. Buitentl. in disconto, Idem eigen portef., Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel., Beleeningen, Op Effecten, Op Goederen en Spec., Voorschotten a. h. Rijk, Munt en Muntmat.iaal, Munt, Goud, Muntmat., Goud, Munt, Zilver, enz., Muntmat., Zilver, Effecten, Belegging Res. fonds, id. van 1/8 v. h. kapit., Gebouwen en Meub. der Bank, Diverse rekeningen, Kapitaal, Reservefonds, Bijzondere reserve, Bankbiljetten in omloop, Bankassigtiën in omloop, Rek.-Cour. { Het Rijk, Anderen, Diverse rekeningen, Beschikbaar metaalsaldo, Op de basis van 1/8 metaaldekking, Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is, Voornaamste posten in duizenden guldens

Table with columns: Data, Goud (Munt, Muntmat.), Circulatie, Andere opeisch. schulden, Beschikb. Metaal-saldo, Dekkings perc.

Table with columns: Data, Totaal bedrag disconto's, Schatkist-promessen rechtstreeks, Beleeningen, Papier op het buitentl., Diverse rekeningen

Table with columns: Data, Metaal, Circulatie, Andere opeisch. schulden, Discont., Div. rekeningen

1) Op de basis van 1/8 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Table with columns: Data, Metaal, Circulatie, Andere opeisch. schulden, Discont., Div. rekeningen

1) Sluitpost der activa.

In *rubberaandeelen* zijn de omzetten bijzonder gering geweest. Het vooruitzicht op een productiebeperking volgens het plan Stevenson heeft hier, evenmin als te Londen, eenige aandacht getrokken, hoewel men wel van meening is, dat het voortbestaan van de uitvoerbeperking in Britsch-Indië van voordeel moet zijn voor de Nederlandsch-Indische ondernemingen. De enkele dividenden, welke echter reeds zijn gedeclareerd, hebben den indruk gewekt, dat de directies vaak rekening zullen houden met een innerlijke financiële versterking en dit wordt door de beurs weerspiegeld in een iets lager peil voor de meeste soorten. Amsterdam Rubber: 338 $\frac{1}{4}$, 339 $\frac{3}{8}$, 334 $\frac{1}{2}$, 337 $\frac{1}{8}$; Deli Batavia Rubber: 272, 269 $\frac{1}{4}$, 274 $\frac{1}{8}$; Hessa Rubber: 480 $\frac{1}{2}$, 479 $\frac{3}{4}$, 477 $\frac{3}{4}$; Indische Rubber Cy.: 430, 438, 440, 432; Java Caoutchouc: 229, 235 $\frac{1}{2}$, 231; Kendeng Lemboe: 419 $\frac{3}{4}$, 424 $\frac{3}{4}$, 418, 420 $\frac{1}{2}$; Lampong Sumatra Rubber: 244 $\frac{1}{4}$, 246, 240 $\frac{1}{2}$; Ned.-Ind. Rubber & Koffie: 335 $\frac{1}{2}$, 337, 335; Oost-Java Rubber: 393 $\frac{1}{2}$, 397, 390, 396; Preanger Rubber: 186 $\frac{1}{2}$, 193, 187, 189; R'dam Tapanoecli: 166, 163, 164 $\frac{3}{8}$; Serbadjadi: 338, 340, 345; Sumatra Caoutchouc: 296, 298, 294 $\frac{1}{2}$, 295; Sumatra Rubber: 428, 431, 426 $\frac{1}{2}$, 428; Vereenigde Indische Cultuur Ondernemingen: 212, 208, 209; Intercontinental Rubber: 13 $\frac{15}{16}$, 14, 13 $\frac{1}{4}$.

Suiceraandeelen, met geringe fluctuaties, werden bijna niet verhandeld. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 176 $\frac{1}{4}$, 178, 175; Handelsvereniging Amsterdam: 717 $\frac{1}{2}$, 714 $\frac{1}{2}$, 710; Java Cultuur Mij.: 380, 381, 379 $\frac{3}{4}$, 380; Kalibagor: 422 $\frac{1}{2}$, 427, 426; Maron Cultuur Mij.: 273, 270, 271; Ned.-Ind. Suiker Unie: 269 $\frac{1}{2}$, 271, 268; Poerworedjo: 116 $\frac{3}{4}$, 116; Sindanglaot: 439, 435, 430, 428; Tjepper: 760, 765, 763; Tjolkir: 568 (ex div.), 570, 565.

De *petroleummarkt* heeft geen kooplust kunnen trekken. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 359, 351, 354 $\frac{1}{2}$, 352; Gec. Holl. Petroleum Mij.: 377 $\frac{1}{2}$, 374, 374; Kon. Petroleum Mij.: 376 $\frac{1}{4}$, 377, 372 $\frac{3}{8}$; Perlak Petroleum: 66 $\frac{1}{2}$, 66, 65; Peudawa Petroleum Mij.: 24 $\frac{11}{16}$, 24 $\frac{1}{4}$, 23 $\frac{3}{4}$; Marland Oil: 38 $\frac{3}{4}$, 37 $\frac{3}{8}$, 36 $\frac{15}{16}$, 37 $\frac{3}{32}$.

Scheepvaart-aandeelen hebben een verdeeld verloop gehad, hoewel de grondtoon opgewekt is gebleven. Bijzondere prijsverschillen zijn niet voorgekomen. Holland-Amerika Lijn: 86, 88, 86 $\frac{1}{2}$; Java-China-Japan Lijn: 127 $\frac{1}{4}$, 129 $\frac{1}{2}$, 128 $\frac{1}{4}$; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 95 $\frac{3}{4}$, 96, 96 $\frac{1}{4}$; Alg. Zeevaart: 114, 115 $\frac{1}{2}$, 108 $\frac{1}{2}$ (ex div.), 106; Ned. Scheepvaart Unie: 189 $\frac{1}{2}$, 190 $\frac{1}{2}$, 191 $\frac{3}{8}$; Stoomvaart Mij. Nederland: 187, 188 $\frac{1}{4}$, 188.

De afdeling voor *binnenlandsche industriële aandeelen* is op sommige dagen vrij sterk bewogen geweest, hoewel de koersverschillen voor de meeste soorten binnen enge grenzen zijn gebleven. Slechts voor aandeelen Philips Gloeilampen bestond groote kooplust door de omstandigheid, dat men ter beurze rekening hield met de mogelijkheid van een uitgifte van aandeelen — met de daaraan verbonden „claim” — benevens door de kans op het treffen van een vergelijk inzake de invoerrechten in Frankrijk. Centrale Suiker Mij.: 120 $\frac{3}{4}$, 120 $\frac{7}{8}$, 121; Hollandsche Kunstzijde Industrie: 129, 130, 128 $\frac{1}{4}$, 129 $\frac{1}{2}$; Jurgens: 178 $\frac{1}{4}$, 179 $\frac{1}{2}$, 181 $\frac{1}{2}$; Maekubee: 124 $\frac{1}{2}$, 127 $\frac{1}{2}$, 125 $\frac{3}{8}$, 127 $\frac{1}{4}$; Ned. Gist- en Spiritusfabriek: 393 $\frac{1}{2}$, 390, 395; Ned. Kabel-fabriek: 350, 326 (ex div.), 320, 317; Ned. Kunstzijdefabriek: 335 $\frac{1}{4}$, 343 $\frac{1}{4}$, 348 $\frac{1}{4}$; Philips Gloeilampenfabriek: 376, 381, 389 $\frac{1}{4}$, 400, 412.

Mijnaandeelen waren, met een enkele uitzondering, zooals aandeelen Singkep Tin Maatschappij aangeboden. In aandeelen Boeton is de belangstelling sterk verminderd. Alg. Exploratie Mij.: 76 $\frac{1}{4}$, 73 $\frac{1}{2}$, 72; Billiton Ie Rubriek: 787, 790, 800; Boeton Mijnbouw Mij.: 186, 189, 183, 180 $\frac{1}{2}$; Müller & Co.'s Mijnbouw Mij.: 84 $\frac{1}{2}$, 86, 84 $\frac{7}{8}$; Redjang Lebong: 184 $\frac{1}{2}$ (ex div.), 179, 175; Singkep Tin Mij.: 495, 503 $\frac{1}{2}$, 507 $\frac{1}{2}$, 509 $\frac{1}{4}$.

Bankaandeelen waren rustig van toon; een uitzondering vormden aandeelen Amsterdamsche Bank, welke sterk gevraagd bleken in verband met het verslag over het afgelopen jaar. Amsterdamsche Bank: 173 $\frac{1}{4}$, 176, 177 $\frac{1}{4}$; Incasso Bank: 122 $\frac{1}{4}$, 122 $\frac{3}{8}$, 122 $\frac{1}{2}$; Koloniale Bank: 246, 245, 245 $\frac{1}{2}$; Ned.-Indische Handelsbank: 167, 168 $\frac{1}{2}$, 168 $\frac{3}{4}$; Ned. Handel Mij. C. v. A.: 157, 158, 157 $\frac{1}{2}$; R'damsche Bankver.: 86 $\frac{3}{4}$, 86 $\frac{7}{8}$, 87 $\frac{1}{2}$; Twentsche Bank: 137 (ex div.).

De *Amerikaansche afdeling* was stil, doch over het algemeen iets lager. American Smelting & Ref. Cy.: 149 $\frac{3}{8}$, 151 $\frac{1}{4}$, 147 $\frac{3}{4}$; Anaconda Copper: 95 $\frac{1}{4}$, 94, 93 $\frac{1}{4}$; Studebaker: 53 $\frac{1}{4}$, 53 $\frac{1}{2}$, 53; United States Steel Corp.: 169 $\frac{3}{8}$, 170 $\frac{1}{2}$, 167 $\frac{1}{4}$, 166 $\frac{1}{16}$; Atchison Topeca: 179 $\frac{1}{2}$, 180 $\frac{3}{4}$, 177 $\frac{3}{8}$, 179 $\frac{3}{4}$; Baltimore & Ohio: 117 $\frac{9}{16}$, 119, 119 $\frac{1}{8}$; Erie: 53 $\frac{3}{4}$, 54, 51; Missouri Kansas & Texas: 47 $\frac{5}{16}$, 44 $\frac{1}{8}$, 45 $\frac{1}{2}$; St. Louis & San Francisco: 115, 114; Union Pacific: 172 $\frac{3}{8}$, 170, 171; Wabash Railway: 68 $\frac{9}{16}$, 67 $\frac{3}{8}$, 65 $\frac{1}{2}$, 63 $\frac{29}{32}$.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

3 Mei 1927.

Tarwe. Gedurende de afgelopen week zijn de zaken in de Europeesche importmarkten zeer levendig geweest. Zoowel in Engeland als op het Continent was er goede vraag en het aantal ladingen dat verhandeld werd, was zeer groot. Wederom waren het voornamelijk Australische ladingen, die gekocht werden, doch ook een groot aantal Argentijnsche ladingen werden verhandeld en verder eenige ladingen Manitobatarwe, alsook één met tarwe van de Westkust van Noord-Amerika. Terwijl natuurlijk bij deze vraag wel eenige speculatie komt, gaat zij toch in hoofdzaak van fabrikanten uit en het is duidelijk, dat voor dit seizoen de verschepingen naar Europa, indien zij voortgaan als in den laatsten tijd, gemakkelijk kunnen worden opgenomen.

Dank zij de wederom grootere verschepingen van Argentinië was er een toename van de verschepingen naar Europa deze week te constateeren, doch het totaal is toch nog belangrijk beneden het gemiddelde van de wekelijksche verschepingen van eenigen tijd geleden. Daar er bovendien nog ruime verschepingen plaats vonden naar niet-Europeesche landen, heeft men in de exportlanden geen moeite zijn voorraden te verkoopen. De oogst in Argentinië is wel aanmerkelijk grooter dan verleden jaar, doch sedert 1 Januari heeft dan ook Argentinië juist het dubbele verscheept van een jaar geleden gedurende dezelfde periode en het kan niet anders of zoo'n ruime export moet de prijzen in dat land vastmaken. De prijzen bewegen zich dan ook vrij regelmatig in stijgende richting. Gisteren was er een aarzeling op ruimer Argentijnsch aanbod, doch toen ten slotte Noord-Amerika na een flauwe opening zeer vast sloot, kwam ook Argentinië wederom met hogere prijzen af. Van 26 April tot 2 Mei zijn de prijzen in Argentinië ongeveer 4 pCt. gestegen, in Chicago ongeveer evenveel voor den ouden oogst, maar nog geen 2 pCt. voor den nieuwen oogst. In Winnipeg was de verhooging ongeveer 4 pCt. voor den eersten termijn en 3 pCt. voor den tweeden termijn. Aangezien de vrachtenmarkt zich nog steeds in stijgende richting beweegt, waren de prijsverschillen in Europa in de meeste gevallen nog iets meer. De naar Europa zeilende voorraad is wederom iets afgenomen en schijnt, ofschoon meer dan 80 pCt. grooter dan een jaar geleden, niet te groot te zijn voor de behoefte.

De kooplust in Europa was, behalve in Engeland, vooral in Duitschland belangrijk, doch ook de Zuidelijke landen als Portugal en Italië, waren regelmatig in de markt.

De vraag voor tarwe deed zich niet uitsluitend gelden voor de spoedige posities, maar ook voor de nieuwe wintertarwe van de Vereenigde Staten was er veel vraag. Op Juli/Augustus aflading werden er vooral naar Duitschland en Nederland veel zaken gedaan.

De oogstberichten blijven in de meeste landen gunstig. In Noord-Amerika wordt nu en dan geklaagd over het weer in het Noord-Westen, dat de uitzaai wat zou vertraagen, doch daarentegen wordt uit Canada gemeld, dat in de meeste districten de uitzaai in vollen gang is. Met enkele uitzonderingen blijven de berichten over den nieuwen oogst van wintertarwe in de Staten gunstig luiden.

Rogge. De vraag naar dit artikel is regelmatig toegenomen en als gevolg daarvan zien wij voor het eerst wat ruimere verschepingen van Noord-Amerika, voornamelijk naar Duitschland. Dat er voor deze rogge behoefte bestaat, blijkt wel uit het feit, dat niettegenstaande deze groote verschepingen de markt vast blijft. Chicago steeg dan ook onder invloed van de Europeesche vraag van 102 $\frac{1}{2}$ tot 109 $\frac{1}{2}$. Deze Noord-Amerikaansche rogge wordt in hoofdzaak van Montreal verscheept. Verschepingen van de Golfhavens zullen door gebrek aan aanbod van die streken bijna geheel moeten ophouden.

Maïs. De stijgende beweging van de prijzen voor spoedig leverbare maïs zette zich aanvankelijk nog voort, doch onder invloed van zachter weer begonnen de meeste loco markten te wankelen. Vooral ten onzent was dat het geval, terwijl ook de Antwerpse markt onze prijsbeweging volgde. In Hamburg daarentegen verbeterde de markt onder invloed van gering aanbod en betere vraag van Scandinavië. Aanvankelijk verbeterden ook de prijzen voor latere verscheping van Argentinië niet onaanzienlijk en in sommige markten werden deze hogere prijzen ook betaald. In de meeste gevallen waren er evenwel herverkoopers, die onder de prijzen van de afladers offerden. Ten slotte werd in de meeste markten de stemming veel kalmer. In verband met wat men van den zeer grooten oogst eenigen tijd geleden verwachtte, zijn de verschepingen van Argentinië

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Mei	Maïs Mei	Haver Mei	Tarwe Mei	Maïs Mei	Lijnzaad Mei
30 Apr. '27	135¾	71¾	45½	11,85 ¹⁾	6,10 ¹⁾	15,95 ¹⁾
23 „ '27	133¾	71¾	44¾	11,15	5,95	15,20
30 Apr. '26	163¾	71¾	40¾	13,50	6,80	15,40
30 Apr. '25	152¾	104¾	41¾	14,60	9,60	21,65
30 Apr. '24	103¾	76¾	46¾	10,96	7,63	19,02
20 Juli '14	82	56¾	36¾	9,40	5,38	13,70

¹⁾ Per Juli.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	2 Mei 1927	25 April 1927	3 Mei 1926
Tarwe (Hardwinter II) .. ¹⁾	15,20	15,—	16,50
Rogge (No. 2 Western) .. ¹⁾	13,30	13,10	11,40
Maïs (La Plata)	171,—	179,—	170,—
Gerst (48 lbs. malting) .. ²⁾	254,—	243,—	193,—
Haver (Canada 3)	12,30	12,25	11,25
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) .. ¹⁾	11,60	12,45	11,70
Lijnzaad (La Plata)	366,—	356,—	340,—

¹⁾ per 100 KG. ²⁾ per 2000 KG. ³⁾ per 1960 KG.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	24/30 April 1927	Sedert 1 Jan. 1927	Overeensk. tijdvak 1926	24/30 April 1927	Sedert 1 Jan. 1927	Overeensk. tijdvak 1926	1927	1926
Tarwe.....	53.236	673.790	392.885	3.200	26.724	3.482	700.514	396.367
Rogge	3.086	85.469	63.155	—	—	296	85.469	63.451
Boekweit	564	8.280	8.896	—	67	297	8.347	9.193
Maïs	26.864	455.450	298.775	—	78.377	23.799	533.827	322.574
Gerst	8.677	151.191	112.466	400	2.899	4.049	154.090	116.515
Haver.....	1.690	56.510	57.484	406	1.436	2.095	57.946	59.579
Lijnzaad	6.064	91.208	70.423	6.680	77.058	74.396	168.266	144.819
Lijnkoek	4.423	63.003	84.895	—	—	—	63.003	84.895
Tarwemeel	4.582	42.622	20.430	708	13.109	4.033	55.731	24.463
Andere meelsoorten	196	6.255	5.008	—	—	—	6.255	5.008

slechts matig, maar in ieder geval overtreffen zij die van verleden jaar toch aanzienlijk, zoodat nu de zomer aangebroken is, er voorloopig wel niet veel schaarschte van maïs zal zijn. Roemenië heeft wederom minder maïs afgeleden en over het algemeen zijn ook de prijzen daar te hoog. Scandinavië toonde wederom meer belangstelling voor deze maïssoort en betaalde verreweg de hoogste prijzen.

Van andere exportmarkten valt niet veel nieuws te vermelden. Na een daling in Chicago onder invloed van vrees van groote aanzeggingen in het begin van Mei, daalde de markt in den laatsten tijd vrij aanzienlijk, doch voornamelijk onder invloed van de scherpe daling van den zichtbaren voorraad vond er op 2 Mei een scherp herstel plaats, waardoor de prijs ineens steeg tot een hoogte waarop hij sedert 21 Maart niet geweest was.

Gerst. Ook gedurende de afgelopen week heeft de vraag voor dit artikel het aanbod verreweg overtroffen en zoowel in de exportlanden als in de importlanden zijn de prijzen bijna regelmatig hooger gegaan. In Winnipeg werd op 29 Mei de hoogste prijs bereikt, namelijk 87 d.c. voor den Meitermijn. Daarna daalde de markt tot 85¾, om op 2 Mei wederom op 86 d.c. te sluiten. Wanneer wij in aanmerking nemen, dat op 1 April gerst voor Meilevering in Winnipeg 75¾ noteerde, dan is het duidelijk, dat het aanbod van dit artikel te gering is. De prijzen van voergerst zijn dan ook in Europa veel hooger dan die van andere voergranen. Door de zeer hooge prijzen komen andere gerstsoorten telkens weder in aanmerking en vooral Argentinië verscheppt dit jaar veel meer gerst dan wij in andere jaren van dit land gewend zijn. Rusland en de Donau daarentegen bieden veel minder aan dan men in verband met de hooge prijzen had kunnen verwachten.

Haver. Ook deze markt blijft vast gestemd, aangezien de vraag nog steeds voldoende blijft. Zoowel in de exportlanden als in de importlanden liepen de prijzen op. Ook Noord-Amerikaansche soorten voor verscheping via Montreal werden verhandeld, doch de grootste verschepingen komen nog steeds van Argentinië.

SUIKER.

De afgelopen week gaf allerwegen kalme suikermarkten met afbrokkelende prijzen te zien.

In Amerika was het verloop der noteringen als volgt:

	Sp. C.	Mei	Juli	Spt.	Dec.	Jan.	Mrt.
Slot voorafg. week	4.90	3.06	3.16	3.25	3.27	3.11	2.96
Opening verslagweek	4.86	3.01	3.11	3.20	3.23	3.07	2.92
Slot verslagweek	4.76	2.92	3.01	3.11	3.15	3.01	2.86

De ontvangsten in de Atl. havens der V. S. bedroegen deze week 81.000 tons, de versmeltingen 69.000 tons tegen 70.000 tons in 1926 en de voorraden 275.000 tons tegen 302.560 tons.

Prompte Cubasuiker werd verhandeld tot prijzen dalende tot 3 d.c. c. & fr. New York.

De laatste Cuba-statistiek was als volgt:

	1927	1926	1925
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten tot 23 April	150.136	177.500	183.062
Totaal sedert 1 Jan.—23 April	2.888.842	3.058.361	3.144.139
Werkende fabrieken	64	156	182
Weekexport 23 April	95.137	91.225	115.211
Totale export sedert 1 J.—23 A.	1.419.289	1.665.441	2.092.817
Totale voorraad 23 April	1.469.553	1.392.921	1.051.322

Op 28 April hadden 117 fabrieken de campagne beëindigd.

F. O. Licht deelt mede, dat na de warme maand Maart de verwachting van een koude maand April in Europa waarheid werd. Vooral de vele regens werkten hier en daar een vloten gang van zaken bij den uitzaai en de eerste veldwerkzaamheden tegen, zoodat op die plaatsen eenige vertraging ontstond in vergelijking met andere jaren.

Voor de met biet beplante oppervlakte geeft Licht thans de volgende nieuwe raming in vergelijking met zijne vorige:

	1927/28	1927/28	1926/27
	Tons	Tons	Tons
Duitsland	395.000	390.000	373.561
Tsjecho-Slowakije	273.000	280.000	258.176
Oostenrijk	22.000	22.000	18.741
Hongarije	64.000	64.000	61.630
Frankrijk	232.000	236.000	218.970
België	70.000	70.000	61.755
Nederland	65.000	65.000	60.492
Denemarken	31.000	31.000	29.500
Zweden	40.500	36.000	4.418
Polen	185.000	185.000	184.000
Italië	100.000	110.000	80.255
Spanje	87.000	87.000	87.000
Rusland	584.000	584.000	492.000
Andere landen	218.000	218.000	183.920
Totaal	2.366.500	2.378.000	2.114.418

In Engeland verlaagden raffinadeurs deze week den prijs van hun product met 3 d. De noteringen op de termijnmarkt in Londen sloten als volgt:

Mei 1927 ..	Sh. 16/11¾	Oct. 1927	Sh. 16/3
Aug. " ..	" 17/5¾	Dec. "	" 15,9%
		Maart 1928	" 17/6%

De zichtbare voorraden zijn volgens Czarnikow:

	1927	1926	1925
	Tons	Tons	Tons
Duitsland 1 April	855.000	926.000	591.000
Tsjechoslowakije 1 April ..	413.000	680.000	494.000
Frankrijk 1 April	393.000	325.000	373.000
Nederland 1 April	172.000	164.000	86.000
België 1 April	105.000	149.000	166.000
Polen 1 April	189.000	206.000	171.000
Engeland 1 Apr. geïmpt. suiker	341.000	512.000	192.000
Engeland 1 Apr. Binnenl. suiker	21.000	2.000	—
Europa ..	2.489.000	2.964.000	2.073.000

V.S. Atlant. havens 27 April ..	275.000	303.000	173.000
Cuba 23 April	1.483.000	1.393.000	1.051.000
Totaal ..	4.247.000	4.660.000	3 297.000

Op Java liepen de prijzen de afgelopen week ongeveer $f \frac{3}{8}$ per pic. terug voor prompte suikers en $f \frac{5}{8}$ per 100 KG. voor nieuwen oogst. De laatste vraagprijzen waren:

Superieur ready	$f 10\frac{1}{8}$	per pic.
No. 16. &/hooger	" $10\frac{1}{8}$	" "
Sup. Nieuwe oogst Mei	" $17\frac{1}{2}$	" 100 K.G.
" " " Juni/Aug. ..	" $17\frac{3}{4}$	" 100 "

Hier te lande brokkelden prijzen in den loop der week in sympathie met de buitenlandsche markten af. Slotnoteringen waren als volgt:

Mei en Aug. $f 20\frac{1}{2}$ geboden, $f 20\frac{1}{2}$ gelaten; Dec. $f 18\frac{1}{2}$ gedaan.

De omzet bedroeg deze week ongeveer 7500 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons.
Manchester, d.d. 27 April 1927.

Prijzen van Amerikaanse katoen zijn gedurende de afgelopen week gestegen. In één van de grootste katoendistricten hebben groote overstromingen plaatsgevonden, waardoor speculanten in staat gesteld zijn prijzen op te schroeven. De vraag, zoowel in Amerika als in Europa, is echter niet sterk genoeg geweest om deze stijging te kunnen handhaven en gisterenavond sloten beide markten iets flauwer, terwijl Liverpool vanmorgen circa 4 punten lager opende. Locoverkoop in Liverpool bedroegen gedurende de afgelopen week in totaal slechts 20.000 balen, waaruit de totale afwezigheid van de vraag der fabrieken wel duidelijk blijkt. De berichten van Egypte betreffende de weercondities in de katoendistricten blijven gunstig luiden, doch prijzen zijn desniettemin gestegen in overeenstemming met Amerikaanse katoen.

In de Amerikaanse garenmarkt gaat weinig om. De vraag is over het algemeen slechts gering voor alle soorten twist en weft, ondanks den recenten stilstand in de bedrijven en de inkrimping der productie, zooals door de Yarn Association aanbevolen voor de nummers lager dan 42er. Door de prijsstijging van het ruwe materiaal zijn spinners gedwongen hunna noteringen eenigszins te verhoogen, waardoor er minder omgaat en verkoopen zich voornamelijk tot kleine hoeveelheden beperken, waarvoor het voor spinners moeilijk is eenige prijsverbetering te bedingen. In $40\frac{1}{2}$ zijn enkele flinke posten voor het binnenland afgesloten. De vraag naar Egyptische twist en weft beperkt zich voornamelijk tot kleine hoeveelheden, doch spinners berichten algemeen, dat koopers weigeren eenige stijging te betalen. Daar staat tegenover, dat enkele orders voor ringboomen tot betere prijzen geboekt zijn. In getwijnde garens gaat ook geregeld wat om, speciaal voor de binnenlandsche markt.

Door de verhoogde garennoteringen, hebben ook zaken in de doekmarkt eenigszins geleden. Wel bestaat er nog voldoende vraag, doch de geboden prijzen zijn meendeels onaanneembaar. Desondanks leidt een gedeelte der aanvragen tot zaken; China en De Straits blijven belangstelling toonen en biedingen voor grey goods voor het Continent zijn zeker niet ongunstig. Daar staat tegenover, dat de vraag van Indië slechts gering is en er valt weinig te rapporteren. Over het algemeen kunnen fabrikanten hun positie handhaven, hoewel in bepaalde soorten vlugge levering bedongen kan worden.

20 Apr.	27 Apr.	Oost. koersen.	19 Apr.	26 Apr.
Liverpoolnoteringen.		T.T. op Br.-Indië	$1\frac{5}{8}$	$1\frac{5}{8}$
F.G.F. Sakellaris	13,65 14,30	T.T. op Hongkong	2/0	2/0
G.F. No. 1 Oomra..	5,95 6,25	T.T. op Shanghai	2/6	2/6

KOFFIE.

Sedert het laatste overzicht bleef de markt zeer kalm gestemd en zakten de prijzen der kost- en vracht-aanbiedingen van Rio en van Santos nog ongeveer 2/- in, terwijl ook Nederlandsch-Indië met Robusta iets lager liep. De prijs van Palembang Robusta bijvoorbeeld, voor prompte verschepping, kwam circa $1\frac{1}{4}$ cent lager. De loco-markt was onder den invloed van een en ander ook weder iets gemakkelijker, en de zaken waren beperkt tot hetgeen hier en daar noodig was ter voorziening in directe behoefte. Zoals vanzelf spreekt, was onder zulke omstandigheden ook aan de termijnmarkt de toon niet opgewekt, doch het was eigenlijk hoofdzakelijk het Santos-contract, dat hiervan te lijden had. De noteringen van dit contract namelijk liepen van $\frac{7}{8}$ ct. tot $1\frac{1}{2}$ ct. terug; die van het Gemengd contract

hielden zich veel beter en boetten slechts $\frac{1}{8}$ tot $\frac{1}{2}$ ct. in. Volgens dezer dagen uit Brazilië ontvangen telegrafisch bericht, bedroeg de voorraad, in de pakhuizen en de spoorwegstations in het binnenland van Sao Paulo en Minas Geraes teruggehouden, op 15 April 3.493.000 balen, hetgeen tegen 31 Maart wederom eene vermindering beteekent van 395.000 balen. Daar in de eerste helft van April de aanvoeren uit het binnenland in de haven van Santos bedragen hebben 433.000 balen, valt hieruit af te leiden, dat de aanvoer vanuit de plantages naar de binnenlandsche pakhuizen en spoorwegstations slechts 38.000 balen heeft bedragen. De reeds voor enkele weken te dezer plaatse uitgesproken meening, dat de loopende Santos-oogst zoo goed als afgelopen kan worden beschouwd, wordt daarmee bevestigd. De uitval van dezen oogst is thans als volgt te becijferen:

Aanvoer in de haven van Santos van 1 Juli 1926 tot 15 April 1927	7.578.000 bn.
Voorraad in het binnenland van Sao Paulo en Minas Geraes op 15 April 1927	3.493.000 "
te zamen	11.071.000 bn.
Voorraad in het binnenland van Sao Paulo en Minas Geraes op 1 Juli 1926	2.833.000 "
blijft	8.238.000 bn.

welk cijfer, de kleine binnenlandsche aanvoeren van den laatsten tijd in aanmerking nemende, aanleiding geeft den geheelen loopenden oogst (1 Juli 1926 tot 30 Juni 1927) aan te nemen op ongeveer 8.500.000 balen. Tevens kan nu vrijwel als vaststaand worden beschouwd, dat bij een voorraad in de haven van Santos, welke bij dagelijksche aanvoeren van 36.000 balen reeds sedert meer dan een maand onder 1 miljoen balen is gebleven (op het oogenblik zelfs onder 900.000 balen), aan het eind van het oogstjaar — dat is op 30 Juni — de Santos-voorraad (voorraad in de haven tezamen met den voorraad in het binnenland van Sao Paulo) ditmaal op een in verhouding laag cijfer zal staan. Het ziet er naar uit, dat de zichtbare wereldvoorraad op dien datum dan ook kleiner zal zijn dan hij in vele jaren geweest is.

Omtrent den volgende oogst is in de laatste dagen alleen vernomen, dat er met succes onderhandelingen zouden zijn gevoerd door de Staten Sao Paulo, Rio, Minas Geraes en Victoria betreffende de behandeling en het aan de markt brengen van den aanstaanden oogst en betreffende de hoeveelheid, welke voor verschepping, of met andere woorden: voor doorzending naar de afscheephavens zal worden vrijgegeven. Officieel is hiervan echter tot op heden niets bekend geworden, zoodat het voorloopig geraden is, nadere bevestiging af te wachten.

De Braziliaansche wisselkoers, welke reeds vanaf begin Januari op eene fractie onder 6 d. genoteerd wordt, staat reeds sedert begin Februari op deze notering vast of toont hoogstens van tijd tot tijd een rijzing of een daling van $\frac{1}{64}$ d. Hij staat op het oogenblik op $5\frac{59}{64}$ genoteerd. Tot nu toe kan voor dit jaar dus feitelijk gesproken worden van een gestabiliseerden koers, want uit de uiterst kleine fluctuaties blijkt, dat het Gouvernement en de Bank van Brazilië deze zaak stevig in de hand hebben. Daarmede is voor het oogenblik een der factoren, die nog verleden jaar in belangrijke mate belemmerend voor den koffiehandel werkten, uitgeschakeld.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verschepping zijn thans ongeveer 74/- à 76/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 77/- à 79/-, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verschepping, bedragen 68/- à 69/-.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Mei verschepping, 34 ct.; Benkoele Robusta, Mei verschepping, $35\frac{1}{4}$ ct.; Mandheling Robusta, Mei/Juni verschepping, $37\frac{1}{2}$ ct., alles per $\frac{1}{2}$ KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-notering van Superior Santos bleef onveranderd 53 ct. per $\frac{1}{2}$ KG. Die van Robusta werd in de afgelopen week verlaagd van 48 op 47 ct.

De noteringen aan de Rotterdamse termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd Contract basis Santos Good			
	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.
3 Mei	41	$39\frac{3}{8}$	$38\frac{7}{8}$	38	40	$37\frac{7}{8}$	35	34
26 April	$42\frac{1}{2}$	$40\frac{7}{8}$	$39\frac{1}{2}$	—	$40\frac{1}{2}$	$38\frac{1}{2}$	$35\frac{3}{8}$	$34\frac{1}{2}$
19 "	$42\frac{1}{2}$	41	$39\frac{1}{4}$	—	$41\frac{1}{8}$	$38\frac{3}{8}$	$35\frac{1}{2}$	$34\frac{3}{4}$
12 "	43	41	$39\frac{1}{2}$	—	$41\frac{1}{2}$	$38\frac{1}{2}$	$35\frac{3}{8}$	$34\frac{1}{2}$

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mei	Sept.	Dec.	Maart.
2 Mei	\$ 13,27	\$ 11,70	\$ 11,36	\$ 11,10
25 April	„ 13,58	„ 12,—	„ 11,58	„ 11,35
18 „	„ 13,70	„ 11,97	„ 11,52	„ 11,28
11 „	„ 13,55	„ 11,85	„ 11,41	„ 11,16

Rotterdam, 26 April 1927.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 7)	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 4)	
2 Mei 1927	111.000	25.050	921.000	25.300	559/64
25 Apr. 1927	138.000	26.350	963.000	25.800	559/64
18 „ 1927	147.000	26.150	901.000	25.800	515/16
4 Mei 1926	65.000	26.425	1.311.000	26.500	7/4

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgeloope week	Sedert 1 Juli	Afgeloope week	Sedert 1 Juli
30 Apr. 1927	26.000	2.986.000	211.000	8.001.000
30 Apr. 1926	23.000	3.455.000	132.000	7.832.000

1) In Reis.

THEE.

Op den 28en April vond hier de theeveiling plaats, die een aanbod omvatte van 15.068 292/2 kisten Java thee en 3110 618/2 kisten Sumatra thee directe aanvoer. De veiling opende in een loome houding met prijzen, die echter zoo niet enkele centen hooger, dan toch gelijk waren aan die in de vorige veiling betaald. Koopers traden echter zeer aarzelend in de markt en er werd aanvankelijk vrij veel opgehouden. In het verdere verloop der veiling onderging de stemming een verbetering toen Londen een vaste markt seinde voor de Java-veiling met prijzen die een 1/2 tot 1 d. hooger waren dan voor de Paaschvacantie besteed. Vrijwel de meeste soorten konden dan ook ten slotte een avans boeken van 1 à 4 cts., een verbetering, die trouwens ook gewettigd was door een verbeterde kwaliteit der aangeboden merken. Enkele sterk verbeterde partijen konden zelfs 6 à 10 cts. hoogere prijzen bedingen. Onmiddellijk na de veiling kon nog een zeer groot deel der opgehouden partijen worden afgedaan, zoodat er ten slotte niet meer dan 1000 à 1500 kisten onverkocht bleven. Het gemiddelde prijsniveau is thans weder tot bijna 73 cts. per h. KG. gestegen, een stijging, die grootendeels ten gunste komt van de Java-thee.

Voor de veiling van 19 Mei werd een aanbod genoemd van ca. 22.000 kisten Ned.-Indische thee.

De maandstaat van het „Thee-Etablissement” te Amsterdam geeft voor April aanvoeren te zien van 35.606 kisten thee, waartegenover staan afleveringen van 27.574 kisten Ned.-Indische thee, zoodat de voorraden in entrepôt van 90.864 kisten aan het begin, toegenomen is tot 98.896 kisten aan het einde der maand.

Amsterdam, 3 Mei.

COPRA.

De markt was de afgelopen week zeer vast gestemd. Het Oosten verkocht aanvankelijk het een en ander, doch toen de prijzen voortdurend bleven oploopen, trokken importeurs zich meer en meer terug.

De slotnoteringen zijn:

Nederl.-Indische f.m.s., stoomend	f 32%
„ „ „ April/Mei	„ 32%
„ „ „ Mei/Juni	„ 32%

VRACHTENMARKT.

De Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt was de afgelopen week levendig, speciaal van de St. Lawrence. Van Montreal alleen werden ongeveer 40 booten bevracht en de vrachten vertoonden een stijging van 1 1/2 tot 2 1/2 cents per 100 lbs. naar gelang van positie. Hoofdzakelijk werd bevracht naar continentale havens. Naar Antwerpen/Rotterdam werd tot 19 cents per 100 lbs. betaald, naar Hamburg 20 cents tot 9 Mei cancelling, terwijl met 28 Mei cancelling resp. 18 en 19 cents werd betaald. Naar Bordeaux/Duinkerken range is bevracht tegen 4/- per qtr. zwaar graan met

24 Mei cancelling, en naar de Middellandsche Zee tegen 22 1/2 cents per 100 lbs. per laatste helft Mei en 22 cents met 5 Juni cancelling. Van de Northern range werd een aantal ladingen bevracht naar het Continent en de beste bevrachting was met 16 Mei cancelling naar de Fransche Atlantische havens tegen 16 1/2 cents zwaar graan, optie Antwerpen/Rotterdam 16 cents. Van de Golf van Mexico zijn orders aan de markt op basis van 18 cents zwaar graan naar Antwerpen/Rotterdam, 18 1/2 tot 19 cents Bremen/Hamburg.

De suikervrachtenmarkt leverde een betere vraag op en de vrachten vertoonden, in overeenstemming met de andere Amerikaansche markten, een stijgende beweging. Booten van 5000 tons werden bevracht van Cuba naar U.K./Continent tegen 22/- voor begin en tweede helft Mei. Voor Juni wordt 21/- in uitzicht gesteld.

De markt van de La Plata was vast en de vrachten vertoonden een geleidelijke stijging, speciaal voor Mei, voor welke positie nu nog slechts een tweetal booten beschikbaar is. Het aantal bevrachtingen was talrijk; sinds het vorige rapport zijn minstens 50—60 booten bevracht. De hoogste vracht, die tot nu toe voor Mei is betaald, is 31/- van Santa Fé naar U.K./Continent. Van niet hooger dan San Lorenzo is voor dezelfde positie 29/6 te bedingen. Per Juni werd tot 27/6 betaald, Juli 26/- en Augustus 25/6.

De chilisalpeter-vrachtenmarkt was flauw gestemd. Voor volle ladingen zijn nog orders aan de markt en ofschoon 31/- basis Bordeaux/Hamburg range met de optie Middellandsche Zee en Alexandrië in uitzicht wordt gesteld, slagen bevrachters tegen dit cijfer er niet in tonnage te krijgen, ten gevolge van de hooge graanvrachten. De reeders houden hun beschikbare „parcel space” nog vast, daar zij verwachten hiervoor later hogere vrachten te kunnen bedingen. Er was een flinke vraag naar eventueel nog beschikbare zeilschepen en de onderlinge concurrentie der bevrachters had ten gevolge, dat 32/- werd betaald naar Duinkerken/Hamburg range, 1/- minder voor Hamburg of Bremen voor een Augustus/September zeilschip van 3000 tons. De optie Scandinavië werd bedongen tegen evenredige vrachten.

De markten van het Oosten bleven over het algemeen kalm. Saigon bevrachtte een kleine boot naar Réunion/Mauritius tegen 38/9 per Mei. De vracht voor ruimte naar de gebruikelijke loshavens der lijnbooten blijft ongeveer 30/- basis rijst. Australië verschaftte iets meer vraag voor tarwe. Van West-Australië naar de Middellandsche Zee/U.K./Continent werd 37/- betaald voor Mei en 35/-, met de optie Salonica/Piraeus/Beyruth tegen 36/3 per Juni/Juli.

De Donau is vast en er is een flinke vraag naar tonnage. De vrachten blijven nagenoeg onveranderd. Naar Continent werd 16/- betaald en naar Denemarken direct 19/9, drie havens. De Zwarte Zee is zonder zaken.

De Middellandsche Zee was levendig, doch de vrachten blijven nog laag. Voor erts werd o.m. betaald: La Goulette/Duinkerken 5/10, Algiers/Newport River 6/7 1/2, Rotterdam 4/7 1/2, Carthage/Rotterdam 5/4 1/2, Barcelona/Rotterdam 6/3. Van Bizerta naar Boston werd 8/6 gedaan. Fosfaat was iets levendiger en betaalde o.m.: Sfax/Bordeaux 5/9, Antwerpen 7/-, Bona/Dublin 8/-.

De Golf van Biscaye was iets levendiger en betaalde o.m. Bilbao/Rotterdam 5/10 1/2, Glasgow 7/3, Vivero/Emden 6/6 en Castro Alen/Rotterdam 6/-. De Engelsche kolenvrachtenmarkt bleef willig en leverde een flinke vraag op, speciaal naar de Middellandsche Zee. Van Zuid-Wales werd o.m. betaald: Lissabon 8/9, Gibraltar 8/3, Piraeus 13/6, Port-Said 13/6, Montreal 7/- en van de Oostkust: Helsingfors 5/6, Kopenhagen 5/1 1/2, Bordeaux 6/-, Genua 10/7 1/2, Port-Said 13/3.

RIJNVAART.

Week van 24 April t/m. 30 April 1927.

De algemeene toestand bleef tot 27 April ongewijzigd. De ertsvrachten bedroegen bij matige vraag tegenover voldoende leege ruimte f 0.40 per last met 1/4 en f 0.50 per last met 1/2 lostijd. Naar den Bovenrijn bleven de vrachten eveneens onveranderd.

In de tweede helft der week overtrof de vraag naar scheepsruimte verre het aanbod; zoodat de vracht voor erts oplet tot maximum f 0.65 per last, met 1/4 en f 0.75 per last met 1/2 lostijd. De vracht voor ruwe producten naar Mannheim bedroeg ca. f 1.— met verkorten lostijd. Het sleeploon varieerde tusschen het 27 1/2 en 30 cts tarief. De waterstand bleef gunstig. In de Ruhrhavens bleef de algemeene toestand stationair. In het laatst der week sleepten verschillende reederij- en particuliere schepen leeg naar Rotterdam.